

@petroturkcom

KIBRIS enerjİ K

Enerji Piyasasının Gazetesi

Yıl:1

Sayı:2

www.petroturk.com

Elektrik Kurumu Yakıt Değişim Projesi'nin sunumu yapıldı

SIRA DOĞU AKDENİZ'DE

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Karadeniz'de kazılan Tuna-1 kuyusunda 320 milyar metreküplük gaz rezervi keşfedildiğini açıklamasının ardından gözler Doğu Akdeniz'e çevrildi. Türkiye, bölgede kendisinin ve KKTC'nin haklarını yok sayan hukuksuz adımlara karşı bölgede Oruç Reis Sismik Araştırma Gemisi ve Yavuz Sondaj Gemisi ile yürüttüğü faaliyetlerine planlandığı şekilde tam gaz devam ediyor. Gözler çalışmalarından gelecek güzel habere çevrildi.

ORUÇ REİS ÇALIŞMALARINA BAŞLADI

9 Ağustos akşamı hazırlıklarını tamamlayarak Antalya limanından hareket eden MTA'nın Oruç Reis Sismik Araştırma Gemisi 10 Ağustos'ta Antalya Navtex İstasyonu tarafından yayınlanan Navtex (Denizcilere bilgilendirme duyurusu) ile ilan edilen sahada başladığı sismik araştırma faaliyetlerini 27 Ağustos tarihine kadar sürdürecektir. Oruç Reis'e, Ataman ve Cengiz Han isimli yardımcı destek gemileri de eşlik ediyor.

ORUÇ REİS'E DONANMADAN KORUMA KALKANI

Türkiye tarafından Navtex ile ilan edilen bölgede sismik araştırma faaliyetlerine başlayan Oruç Reis Sismik Araştırma Gemisi'ne, Deniz Kuvvetleri Komutanlığı'na ait çok sayıda savaş gemisinin de aralarında olduğu yüzer, dalar ve uçar unsurlar koruma sağlıyor.

BAŞYAZI

Doğu Akdeniz ve enerji denklemi

Mustafa Karahan >> 22

MAKALE

Kuzey Kıbrıs'ta yenilenebilir enerjiye bakış

Görkem Çelik >> 17

MAKALE

Üretim yatırımı için zaman daralıyor

Yusuf Avcıoğlu >> 8

MAKALE

Çanlar Gazprom için mi çalışıyor?

Sohbet Karbuz >> 4

MAKALE

Doğu Akdeniz enerji otobanı

Doç. Dr. Murat Fahrloğlu >> 13

MAKALE

Yenilenebilir enerji yatırımları ve devlet desteği

Dr. Av. Özge Bengüsu >> 16

HIBTEK Genel Müdürü
Ahmet Dargın

'LNG'YE BİR AN ÖNCE GEÇMEMİZ GEREKİYOR'

>> 10

ÖZEL RÖPORTAJ

Kıbrıs Türk Petrolleri Genel Müdürü
Cem Arat

'K-PET OLARAK SEKTÖRÜN ŞEFFAF OLMASINI İSTİYORUZ'

>> 6

ZES ŞARJ İSTASYONLARI KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ'NDE!

z zekai &
Z ZEKAI

Ekonomi ve Enerji Bakanı Hasan Taçoy, Türkiye'nin sadece kendi için değil, Kıbrıs Türk halkının refah ve huzuru için de Doğu Akdeniz'de faaliyetlerini sürdürdüğünü ifade etti.

Ekonomi ve Enerji Bakanı Hasan Taçoy Türkiye Cumhuriyeti'nin; hem kendi münhasır ekonomik bölgesinden doğan hakları, hem de KKTC hükümetinden aldığı yetkiyle, Kıbrıs Türkü'nün hakları için Doğu Akdeniz'de vermiş olduğu mücadelenin takdire şayan olduğunu belirtti.

"Hem Atina, hem Güney Lefkoşa hükümetlerinin, yedi düveli taciz ederek Akdeniz'i bir savaş alanına çevirmesine, KKTC siyasetleri olarak sessiz kalamayız, kalmamalıyız" diyen Taçoy, Türkiye'nin sadece kendi için değil, Kıbrıs Türk halkının refah ve huzuru için de Doğu Akdeniz'de faaliyetlerini sürdürdüğünü ifade etti.

Ekonomi ve Enerji Bakanı Hasan Taçoy'dan ortak ses verme çağrısı

Ekonomi ve Enerji Bakanı Hasan Taçoy

'MAVİ VATAN PROJESİ, TÜRKİYE İLE KKTC'NİN 'ORTAK VATAN' PROJESİDİR'

"Mavi vatan" projesinin, Türkiye ile KKTC'nin aynı zamanda "ortak vatan" projesi olduğunu kaydeden Bakan Taçoy, hükümet ve şahsı adına Türkiye'nin yürüttüğü faaliyetleri ortak faaliyet kabul ettiklerini ve her türlü haklarını korumakta kararlılık ortaya koyduklarını belirtti.

Taçoy, "Bir kez daha çağrımızı yineliyorum: Atina ve Güney Lefkoşa

hükümetleri uluslararası hukuka bağlı kalmalı, AB ülkelerine ait donanımları Doğu Akdeniz'e davet etmek yerine, bir masa etrafında soruna barışçıl bir çözüm bulunması yolunu seçmelidir" dedi.

Ekonomi ve Enerji Bakanı Hasan Taçoy, Cumhurbaşkanı ve muhalefete de, tek ses verilerek Türkiye'nin yanında yer alınması yönünde çağrı yaptı.

Elektrik Kurumu Yakıt Değişim Projesi'nin sunumu yapıldı

Başbakan Ersin Tatar, Kıbrıs Türk Elektrik Kurumu için hazırlanan Yakıt Değişim Projesi'nin sunumuna katıldı.

Kıbrıs Türk Elektrik Kurumu Yakıt Değişim Projesi'nin sunumu, Başbakanlık'ta yer alan toplantıda yapıldı. Başbakanlık Basın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü'nden yapılan yazılı açıklamaya göre, Kurum yönetiminin de hazır bulunduğu toplantıda Başbakan Ersin Tatar ile Ekonomi ve Enerji Bakanı Hasan Taçoy'a proje hakkında bilgi verildi.

"KURUMUN 1 MİLYAR KADAR ALACAĞI, 250-260 MİLYON DA BORCU VAR"

Ekonomi ve Enerji Bakanı Taçoy ise, bir gazetede yayınlanan ve kurumun 400 bin TL borcu, 1 milyar TL'ye yakın alacağı olduğu yönündeki habere ilişkin açıklamada bulundu. Bakan Taçoy, kurumun 1 milyar kadar alacağı, 250-260 milyon TL civarında ise

borcu olduğunu söyledi.

Borçların kapatılması yönündeki çalışmaların Covid-19 nedeniyle aksadığını kaydeden Bakan Taçoy, yıl sonuna kadar bu sorunun üstesinden geleceğine inandıklarını ifade etti.

Konuşmaların ardından Proje Koordinatörü Oğuz Vadilili, Kıbrıs Türk Elektrik Kurumu Yakıt Değişim Projesi'nin sunumunu gerçekleştirdi.

KKTC Başbakanı Ersin Tatar

'ALTERNATİF KAYNAKLARDAN YARARLANMAK GEREK'

Sunum öncesinde konuşan KKTC Başbakanı Ersin Tatar, Elektrik Kurumu'nun KKTC ekonomisine büyük hizmetleri ve katkıları olduğunu belirterek, kurumun iyi yönetilmesi için en üst düzeyde istişarelerin devam ediyor olmasının önemine işaret etti.

Güneş enerjisi, doğal gaz, Türkiye'den kablo ile elektrik getirilmesi gibi alternatiflerin gündemde olduğunu kaydeden Başbakan Tatar, alternatif

kaynaklardan yararlanmak gerektiğini söyledi.

Başbakan Tatar, "Sadece bir kaynaktan değil, alternatif kaynaklardan ihtiyaçlar karşılanmalıdır. Bir tanesi elbette ki mevcut sistemdir. Burada ciddi bir yatırım vardır. Fakat yeni yatırımların alternatif alanlarda olması konuşuluyor. Güneş enerjisi, gaz, kablo ile elektrik getirilmesi uzun vadeli projeler olarak önümüzde alternatifler olarak duruyor" dedi.

makale | Sohbet Karbuz

Çanlar Gazprom için mi çalışıyor?

makale@petroturk.com

@sohbetkarbuz

Gazprom'un muhtemel ayrıştırılması yani parçalara bölünmesi, Avrupa pazar payını korumak yerine kazancını maksimize etmek, CNG ve küçük ölçekli LNG uygulamaları dahil olmak üzere LNG'ye ve Hidrojene önem vermek, vesaire gibi.

Dünyanın en büyük gaz rezervine sahip ve doğal gaz üretiminde dünya lideri olan Gazprom, kurulduğu 1988 yılından bu yana herhalde hiç bugünkü gibi kara bulutlar altında kalmamıştı.

Gazprom, yerli pazarda baskın bir yapıya sahipken Rus gazının ihracatında ise tekel konumundaydı. Bunun haricinde birçok sosyal görevi vardı. Halen var. Gazı yurt içi piyasada regüle edilen fiyatlardan satıyor, tüketiciler faturayı ödemese bile gazı kesmiyordu. Yurt dışı satışları kesesini doldurduğundan dolayı yurt içi satışlardan oluşan kayıpları rahatça sineye çekiyordu.

Sovyetler Birliği ve Rusya, doğal gazı hem ekonomik kazanç hem de jeopolitika aracı olarak gördü. Gazprom da kendine verilen görevi başarı ile yerine getiriyordu. LNG'nin boru gazıyla rekabet edemeyeceği inancı yaygın olduğundan burnundan kıl aldırılmıyordu.

Ne var ki, gerek yurt içi gerekse yurt dışı piyasalarda rakiplerin artmasıyla rüzgar tersine döndü.

Gazprom'un yurtiçi piyasa payı yüzde 50'nin altına indi

Son 20 yıldır Gazprom'un Rusya piyasasındaki pazar payının hızla eridiğine tanık oluyoruz. Sanayi sektöründeki müşterilerini 2000 yılında çıkan bir düzenleme ile kaybetmeye başlamıştı. Bağımsız gaz üreticileri denilen bir grubun ortaya çıkmasını sağlayan bu düzenleme, sanayi sektörüne satılan gazın fiyatını serbest bıraktı. 2005 yılında yüzde 80'e yakın olan pazar payı 2018 yılında yüzde 50'nin altına geriledi. Yerli piyasadaki rakiplerinin Gazprom'un en baba müşterilerini kapması bu erimede önemli bir faktördü. Gazprom'un Rusya doğal gaz üretimindeki payının da 2005

yılındaki yüzde 85 düzeyinden 2019 yılında yüzde 70'in altına indiğini de anti parantez belirtelim.

Gazprom'un yurt içi piyasadaki kan kaybı devam edebilir ama pazar payının çok daha düşeceğini beklemek bir hata olabilir. Çünkü Rusya gaz rezervlerinin çoğuna sahip olması yanında iletim ve taşıma hatları, işleme tesisleri ve yeraltı depoları onun emrinde. Bu durum sanki sallantıdaymış gibi gözükse de bir yargıya varmadan önce temkinli olmak gerekir.

Şimdi, Gazprom'un 2014 yılından itibaren SPIMEX'de gaz satan tedarikçilere boru hatlarına erişim sağlaması gerekir diyeceksiniz. Üstelik bu sene başlarında gaz piyasa reformu regüle fiyatlardan kurtuluşu işaret etmiyor mu diye ekleyeceksiniz. İyi güzel de SPIMEX'deki hacmin ne kadarının Gazprom ve ilişkili şirketleri arasında döndüğüne bakın. Pozisyon limitleri ve bazı kısıtlamalar da cabası. Üstelik gaz piyasa reformu, kısaca UGSS (United Gas Supply System) diye adlandırılan sistem de Gazprom'un ayrıcalığına yani hâkimiyetine dokunmuyor. Bunun beraberinde getirdiği avantajlara da.

Diğer yandan, Rusya'nın 2021 ile 2025 yıllarını kapsayan gazlaştırma politikası, petrokimya sektörü yatırımları ve doğal gazla çalışan araçların yaygınlaşması Gazprom'un daralan pazar payına yeni bir tehdit oluşturabilir. Bakalım zaman ne gösterecek.

Avrupa piyasası Gazprom'a dar ediliyor

Rusya'nın Avrupa'ya gaz satışının hikâyesi 1960'lı yıllara dayanıyor. Avrupa'nın gaza ihtiyacı vardı. Rusya'nın, daha doğrusu Sovyetler Birliği'nin ise dövize, çeliğe, teknolojiye

ve gaz satabileceği pazara. Pragmatik bir yaklaşım sergilenecek 1960'lı yılların sonlarında Avusturya ve İtalya ile sonra da 1970 yılında Almanya ile gaz alım satım anlaşmaları imzalandı. Zaman içinde bunları öteki ülkelerle yapılan anlaşmalar takip etti. Derken Gazprom Avrupa gaz talebinin üçte birini karşılar oldu.

Gazprom, Avrupa'ya iki hattan gaz satıyordu. Yıllık 150 bcm gaz taşıma kapasitesine sahip Ukrayna transiti olarak bildiğimiz Brotherhood boru hattı ve Belarus-Polonya transiti olarak bildiğimiz 33 bcm'lik Yamal boru hattı. Bunlara sonradan gazı transit ülkeye ihtiyaç olmadan doğrudan iletecek diğer hatlar eklendi. Mavi Akım, TürkAkım, Kuzey Akım gibi. Bir de Finlandiya bağlantısı var tabii ki. Üst üste topladığınızda toplam teknik kapasite yıllık 300 bcm civarında. Tabii bu teorik teknik kapasite. Pratikte durum farklı.

Ancak bazı siyasi ve enerji güvenliğine tehdit oluşturan nedenlerden dolayı Rusya ile Avrupa Birliği arasındaki gaz ticareti zamanla sıkıntılı bir döneme girdi.

Avrupa Birliği (AB) ile Rusya arasındaki gaz ilişkisi 2004, 2006 ve 2009 yıllarındaki gaz krizleriyle zarar gördü ama 2014 yılında Kırım krizi ile iyice bozulmaya başladı.

Müzakereler ve tahkimlerde kaybeden taraf Gazprom

AB, Rusya'ya olan gaz bağımlılığını azaltma konusunda yeni stratejiler, politikalar ve piyasa düzenlemeleri geliştirdi. Gaz piyasası liberalleşmeye, gaz tedarik kaynakları ve güzergahları çeşitlendirilmeye başlandı, LNG'nin önemli bir araç olduğu kavrandı ve AB ülkeleri arasındaki gaz bağlantılarının artırılmasının önemi arttı.

AB gaz piyasasında 1998 yılında başlayan ve 2011 yılında sonucusu (şimdilik) devreye sokulan üç gaz paketiyle hızla yayılan liberalizasyon, tedarik ve güzergâh çeşitlendirmesi politikası Gazprom için iyi haber değildi. 2014 yılındaki Avrupa enerji güvenliği stratejisi ve ayrıca AB içinde doğal gaz piyasasının geliştirilmesine yönelik tüm kurallar Gazprom'un Avrupa gaz piyasasındaki ağırlığını kırmak için atılmış önemli adımlardı.

AB'de değişen piyasa yapısı, Gazprom ile Avrupa'daki müşterileri arasındaki gaz anlaşmalarına yansdı. Böylece uzun vadeli kontratların yeniden müzakere süreci ve tahkimler silsilesi başladı.

2000 yılından beri bu yeni müzakereler ve tahkimler 3 dalga halinde gelişti. 2000'li yılların başındaki birinci dalgada petrol endeksli fiyat formüllerine bir düzeltme faktörü eklendi. İkinci dalga küresel ekonomik kriz ve Amerikan LNG'nin Avrupa piyasasına girdiği 2008-2010 yılları arasında geldi. Bu dalga, petrol endeksli fiyat formüllerinde iskontoları yani fiyat indirimlerini getirdi. Bu dönemde yapılan ikili müzakerelerde kontratlara Hub endeksi girmeye başladı. 2010'lu yılların başlarında üçüncü tahkim dalgası geldi. Henüz bitmemiş olan bu dalga, petrole endeksli fiyatlardan Hub endeksli fiyat formüllerine dönüşümü başlattı. Bu arada AB'de Gazprom'dan en fazla gaz çeken iki ithalatçının gaz fiyatının yüzde 100 Hub endeksine dayalı olduğunu belirtelim.

Bazı uzmanlara göre dördüncü dalga Gazprom tarafından başlatılacak. Düşen petrol fiyatları nedeniyle. Petrole endeksli kontratı olan şirketlerin göz önünde bulundurması gereken bir durum.

Kıscacası, müzakereler sonucunda tipik olarak yüzde 85 seviyesinde tutulan al-ya da-öde koşulu yüzde 70'lere indirildi. Nihai teslim yeri maddesi neredeyse ortadan kalktı. Tahkimlerin de yardımıyla kontratlardaki fiyat mekanizması büyük oranda değişti. Petrol endeksli fiyatların yerini Hub endeksi veya Hibrid fiyat mekanizması almaya başladı.

2019 yılı itibarıyla Gazprom kontratlarının yarısından fazlası Hub endeksli hale geldi. Bunun yanında yüzde 15'lik Hibrit fiyatlar var. Neticede Gazprom'un sadece petrole endeksli kontratlarının oranı yüzde 17'ye düştü.

Bu arada Eylül 2018'de faaliyete başlayan ve Gazprom'un ihracat stratejisinde önemli bir rol oynamaya başlayan Elektronik Satış Platformundan da bahsedelim. Bu platformda ticaret hacmi Nisan ayından bu yana ikiye katlandı. Ancak bu satışlardaki miktarların yayıldıkları periyodu gözden kaçırmamak gerekir. Petrole endeksli uzun vadeli al-ya da-öde yükümlülüklerini dikkate alan şirketlerin gaz fiyatının nispeten daha ucuz olduğu ve hatta Hub fiyatlarına yakın seyreden bu platformu kullanmaları çok normal.

Peki, Avrupa'daki şirketler neden açılan her tahkim davasını ya kazandı ya da müzakereler sonucu lehlerine olan tavizler koparttı dersiniz? Cevabı üç kelime: Değişen piyasa şartları.

Avrupa Birliği bunları yaparken Rusya'da bu arada boş durmuyordu. Yeni pazar arayışları içindeydi.

Sibirya'nın Gücü (Power of Siberia) gaz boru hattı, Rusya'nın gaz ihracat pazarını çeşitlendirmesi hedefinin bel kemiğini oluşturuyor. Rusya ile Çin arasındaki doğal gaz ticaretinin tarihi 2004 yılında başlayan görüşmelerle başlayıp 2006 yılında Pekin'de imzalanan bir protokol ile somutlaşmaya yönelmişti. Bu anlaşmada Putin'in imzası vardı. Nihai alım satım anlaşması ancak 2014 yılında imzalandı. Kırım'ı ilhakından dolayı yaptırımlarla karşılaşan

Rusya'nın zayıflığından faydalanan Çin, Kırım krizinin hemen akabinde nihayet Rusya'ya şartlarını kabul ettirdi. Sonra boru hattı yapıldı ve gaz akışı Aralık'ta başladı.

Bu sene Power of Siberia hattından Çin'e 5 bcm gaz satılacak. 2025 yılına kadar bu miktar kademeli olarak artarak yıllık 38 bcm'e çıkacak. Buna ilaveler konuşuluyor. Bunun yanında bir de Power of Siberia-2 diye yeni bir hat gündemde. Yani Çin'e toplamda yıllık 130 bcm'e yakın gaz satılması hedefleniyor. Olur ya da olmaz bilemeyiz. Ne abartmak ne de küçümsemek gerekir bence.

Gazprom'un yurtdışına gaz ihracatı sadece LNG için olsa da 2013 yılından itibaren kırıldı

Avrupa piyasasında LNG'ye yönelim Gazprom için iyi olmadı. LNG'ye olan güven nedeniyle bazı müşteriler Gazprom ile olan kontratların uzatılmamasını gündeme getirdi. Polonya'nın 2022 yılında Gazprom ile olan kontratı yenilemeyeceğini açıklaması örneği gibi. Gerçi Polonya'nın bu kararı ticariden ziyade siyasi nedenlere dayanıyordu ama güzel bir örnekti. Dahası, Rus boru gazı en ucuz gaz olma özelliğini korudu ama bu özellik zaman zaman ortadan kalkmaya başladı.

Gazprom genelde boru gazı ihracatçısı olarak tanınmış olsa da aslında Rusya'nın ilk LNG üreticisidir. 2009 yılından beri Rusya'nın Asya-Pasifik bölgesine sattığı LNG'nin kaynağı olan Sakhalin-2 tesisinin operatörüdür (yıllık kapasitesi 11 milyon ton). Aynı zamanda Rusya'nın Polonya-Litvanya ve Baltık Denizi arasında sıkışmış bölgesi olan Kaliningrad'da yaptığı FSRU'nun halen işletmecisidir.

Rusya'nın uluslararası gaz piyasalarında rekabet etmesi için yeni araçlara ihtiyaç duyması Novatek'in parlamasını sağladı.

Novatek 1994 yılında doğdu. O zamanki adı Novafininvest idi. 1998 yılında gaz üretimine başlamasıyla Rus iç pazarında aktif oyuncu haline geldi. 2003 yılında Novatek adını aldı. 2004-2005 yıllarında petrol üretimi ve bankacılık gibi yaptığı işleri bir kenara bırakarak doğal gaza yoğunlaştı.

2013 yılında Rus hükümeti Gazprom'un monopol gücünü ortadan kaldırarak LNG ihracatı için Rosneft ve Novatek'e izin verdi. Böylece bu iki şirket Rus gazının yurtdışı piyasalara satışında Gazprom monopolünü kırdılar.

Novatek, 2017 yılında Yamal LNG'yi işletmeye başlattı. Bugünkü toplam kapasitesi yıllık 16,5 milyon ton. Bugüne kadar beş yüze yakın LNG kargosu ihraç etti. Hâlihazırda Arctic LNG projesini geliştiriyor. Projedeki ilk tesis 2022 yılında devreye girecek. 2024 ve 2026 yıllarındaki ek tesislerle toplamda yıllık yaklaşık 20 Mt kapasiteye ulaşmayı planlıyor. Diğer LNG projeleri Obskiy LNG, Arctic LNG 1 ve 3. Nihayetinde, Novatek Katar'ın bugünkü LNG kapasitesine yaklaşmak istiyor. Diğer bir deyişle, Rusya'nın 2035 yılında sahip olmayı arzu ettiği LNG kapasite hedefinin yaklaşık yarısı.

Diğer yarısını Gazprom, GazpromNeft, Rosneft ve Lukoil tarafından yapılması beklenen projeler oluşturuyor. Rusya'nın hâlihazırda LNG kapasitesinin yıllık 27 Mt olduğu göz önüne alınırsa bu hedeflerin ne kadar gerçekçi olduğu tartışma götürülebilir. Geçmişte LNG konusunda yapılan planlarla gerçekleştirmelere bakılınca fazla inandırıcı bir tarafı olmayabilir. Kim bilir?

Gazprom, Novatek ve Rosneft, LNG konusuna farklı gözlemlerle baktılar. Gazprom, LNG'yi boru hatlarıyla bütünleşen bir sistem olarak gördü, Rosneft, LNG'yi Sakhalin'deki petrol işinin bir uzantısı olarak gördü. Novatek ise benim işim LNG dedi ve hatta kendi LNG teknolojisini geliştirdi.

Novatek, sadece LNG işinde değil Rusya dışında doğal gaz arama ve üretim faaliyetlerinde de birçok Avrupalı şirketle işbirliği yürütüyor. Peki, Novatek'in tüm bu başarılarının sırrı nedir diye sorarsanız bir çok şey sayabiliriz. Özele girmeden, mesela, Rus hükümetinin Novatek'e tanıdığı bazı ayrıcalıklar (vergi oranının indirilmesi, ihracat vergisinden muaf tutulması, Novatek'in işini kolaylaştıracak bazı alt yapı yatırımlarının devlet tarafından yapılması gibi).

Novatek'in ve diğer bazı özel şirketlerin daha da büyümesinin önündeki engellerden en önemlisi belki de LNG projelerinde upstream varlıklarına sahip olunması zorunluluğudur. Yani eğer LNG tesisi yapmak ve LNG ticaretine girmek isterseniz, LNG değer zincirinin tüm aşamalarında faaliyet göstermenizi istiyor Rus devleti.

Novatek, LNG ihracatı bana yeter, fazla kasmaya gerek yok derken Rosneft, Avrupa ve özellikle Asya piyasasına boru gazı satışında Gazprom tekeli kırılmak için mücadeleye veriyor. Rosneft'in birçok gerekçesi var bunun için. Bir trilyon metreküp civarında gaz rezervine sahip olup da en azından Çin'e gaz satmamak, hatta bunu bir kenara bırakın, gazını sadece Gazprom'a, hem de yurtiçi piyasa fiyatından satıp Gazprom'un göz göre göre havadan kar etmesine içerliyordu habire. Rosneft CEO'su İgor Sechin'in kim olduğunu biliyorsanız boru gazı satışı emelinden vaz geçmeyeceğine de anlam verirsiniz. Özellikle Çin'e.

Gazprom ile Novatek rekabet edecekler mi diye bir soru geliyor insanın aklına. Verilecek cevap, pazarına göre değişir. Kısmi de olsa bir rekabet yaşanacak ama nihayetinde amaçları farklı olacaktır diye düşünüyorum.

Gazprom'un artan baş ağrıları migrene mi dönüşüyor?

Gazprom'un finansal yönden durumu ağırlaşıyor. Bu yılın birinci çeyreğinde 1,5 milyar dolar zar yazdı (vergi sonrası). Üstelik kaybedilen tahkimler nedeniyle ekstra bir borç yükü altında. Ukrayna'nın Naftogaz ve Polonya'nın PGNiG şirketlerine karşı toplamda 4,1 milyar dolar.

Bu arada Gazprom'un sadece doğal

gazla uğraşan bir şirket olmadığını hatırlayalım. Petrol ve petrol ürünleri, rafineri, elektrik üretimi ve ticaretine kadar birçok enerji sektör segmentinde faaliyet gösteriyor. Rusya'nın ham petrol üretiminin yüzde 12'ye yakını, petrol ürünleri üretiminin yüzde 18'ini, elektrik üretiminin yüzde 14'ünü karşılıyor.

Doğal gaz satışından elde ettiği gelir ise toplam gelirlerinin yarısından azını oluşturuyor.

Dış piyasada gaz fiyatları tahmin edilemeyen rakamlara indi. Rusya'da satılan gazın ortalama fiyatı ile Avrupa'ya satılan ortalama fiyatı arasındaki makas daralıyor. 2015 yılında Gazprom'un Rus iç piyasasına sattığı gazın ortalama fiyatı 1000 metreküp başına 60 doların altında idi. 2019 yılında bu rakam 64 dolara çıktı. Aynı zaman periyodunda Avrupa'ya sattığı gazın 1000 metreküpü 246 dolardan 210 dolara indi. 2020 yılında bunun 130 dolara ineceği tahmin ediliyor ki bu iyimser bir tahmin.

Ortalama gaz satış fiyatı yerine iç ve dış piyasaya satışlardan elde edilen toplam gelire de bakmak gerekir tabii ki. Orada da durum pek iç açıcı değil. Bakarsınız gün gelir, iç piyasaya gaz satmak dış piyasaya satmaktan daha cazip hale gelir. Kim bilir. Dolayısıyla, Gazprom iç piyasada pazar payını arttırma arayışlarına girerse şaşırılmak gerekir.

Dış piyasada ise gelen giden Gazprom'a tokat atma derdinde. Kuzey Akım-2 boru hattı konusunda dertleri tavan yapmış durumda. Hat bitse bile tam kapasite kullanamayacak. Diğer yandan, Ukrayna ve Polonya gaz transit tarifeleri ve şartları konularında yoğun baskı altındaydı. İstenecek olmasa da nihayet anlaşmaya varıldı. TürkAkım pürüzsüz gerçekleşti ama gazın nereye gideceği konusunda hesap kitaplar devam ediyor.

Ya önümüzdeki yıllarda sona erecek kontratlar? Yenilenecekler mi? Durum öyle gösteriyor ki bu kontratlar yenilense bile daha kısa vadeleri esas olacak. Cezayir'in boru gazı kontratlarında olduğu gibi.

Tüm bunlar yetmiyormuş gibi Gazprom'un karşısına birde iklim politikaları çerçevesinde AB'nin "doğal" gaza olan bağımlılığını azaltması konusu eklendi. Bunun üstesinden gelmek için Gazprom'un inceden inceye bazı konuları işlediğini gözlemliyorum ancak burada yazmak uygun olmaz.

Her taraftan kurşun yağmuruna tutulmuş olan Gazprom'un akıbeti konusunda bir çok spekülasyon yapılabilir: Gazprom'un muhtemel ayrıştırılması yani parçalara bölünmesi, Avrupa pazar payını korumak yerine kazancını maksimize etmek, CNG ve küçük ölçekli LNG uygulamaları dahil olmak üzere LNG'ye ve Hidrojene önem vermek, vesaire gibi.

Gazprom'da ve Rusya'daki enerji kurumlarında akıllı, işi bilen, kelimenin tam anlamıyla uzman kişiler çalışıyor. Bir yolunu bulacaklardır. Hani derler ya, kendi ışığına güvenen başkasının parlamasından rahatsız olmaz.

Kalın sağlıcakla.

'K-PET OLARAK SEKTÖRÜN ŞEFFAF OLMASINI İSTİYORUZ'

Kıbrıs Türk Petrolleri Genel Müdürü Cem Arat Enerji Kıbrıs'ın sorularını yanıtladı. Arat, "Biz K-Pet olarak sektörün şeffaf olmasını istiyoruz. Dağıtım kanallarının getirdikleri akaryakıtı yine onların dağıtım kanallarından en hassas şekilde izlenerek tüketiciye ulaştırılmasını istiyoruz. Şirket olarak bu tür girişimleri destekliyoruz" dedi.

**KKTC
Elif Gür**

"K-PET K.K.T.C.'NİN AKARYAKIT VE LPG İHTİYACININ KARŞILANMASI MİSYONUyla KURULMUŞTUR"

Kıbrıs Türk Petrolleri'nin kuruluş öyküsünü anlatır mısınız?

1974 yılındaki Kıbrıs Barış Harekati'nden sonra Kıbrıs Cumhuriyeti'ndeki çok uluslu petrol şirketleri adanın kuzeyindeki faaliyetlerini durdurdular. Şirketimizin doğuşu bu nedenle olmuştur. K-Pet Türkiye tarafında Petrol Ofisi ve Kıbrıs tarafında İnkişaf Sandığı sermayesi ile Türklerin kontrolünde olan bölgenin -bugünkü haliyle K.K.T.C.'nin- akaryakıt ve LPG ihtiyacının karşılanması misyonu ile kurulmuştur. İlk genel müdürlüğü Girne'de, ilk tesisleri de Lefke-Gemikonağı mevkiinde bulunan C.M.C. maden şirketine ait tank ve iskeleler olmuş. K-Pet'in Adadaki ilk petrol istasyonları da Kıbrıs Barış Harekati sonrasında boş kalan yani sahiplerinin terk ettiği istasyonlar oldu. O istasyonlara iki şekilde bayiler gelmiş; bazıları istasyonlarda halihazırda bayi olan veya çalışanlar, bir kısmı da güneyden kuzeye zorunlu göç eden ama geldiği yerde akaryakıt bayiliği yapanlar. Onlar burada buraya gelerek belirtilen istasyonları faal duruma getirmişler.

1978 yılında şirketimiz bugün bulunduğu yere,

Kalecik'e taşındı. Bunun dışında Ercan Havalimanı'nda da hava ikmal tesisi bulunuyor.

K-Pet; Petrol Ofisi'nin hisselerini satmasıyla birlikte 2011 yılında toplam yüzde 90'lık pay ile Mustafa Hacı Ali Ltd. ve KPM Enerji Ltd. ortaklığına dönüşmüştür. Yüzde 10 pay K.K.T.C. İnkişaf Sandığı'na aittir. Kıbrıs Türk Petrolleri halen bu ortaklık yapısındadır.

"TÜM YAKITLARIMIZ AVRUPA BİRLİĞİ STANDARTLARINDADIR"

Ürün gamınızdan bahsedermisiniz?

Biz ürünlerimizi Tüpraş'tan tedarik ediyoruz. Ürünler kurşunsuz 95 ve 98 oktan benzin türleri, eurodiesel, gaz yağı, jet yakıtı ve LPG'den oluşuyor. Türkiye'de bulunmayan 98 oktan benzin Tüpraş tarafından yalnızca bizim için üretilerek adaya geliyor. Türkiye'den ithalatını yaptığımız tüm yakıtlarımız Avrupa Birliği standartlarındadır.

LPG'de K.K.T.C.'de dikey yapılanma yok. Biz sadece ithalatı yapıyor, kürelerimizde depoluyoruz. LPG'nin tüpleme ve dağıtım işi başka şirketlerdedir. Adada Jetgaz, İntergaz ve yüzde 100'ü devlete ait olan Koop Gaz şirketleri bulunuyor. Bu üç şirkete de LPG satışı bulunuyor. Bu şirketler ürünün kendi markaları altında kendi dağıtım kanallarına ulaştırıyorlar. Adada otogaz satışı bulunmamaktadır. Biz bu noktada ithalatçı ve ana depo vazifesi görüyoruz.

Kıbrıs Türk Petrolleri Genel Müdürü Cem Arat

'94 AKARYAKIT İSTASYONUMUZLA FAALİYETLERİMİZİ SÜRDÜRÜYORUZ'

Kıbrıs Türk Petrolleri'nin Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ndeki faaliyetlerinden bahsedermisiniz?

Perakende, ticari, denizcilik, havacılık segmentlerine yönelik satışlarımız var. Bugün adanın kuzey kısmının her yerindeki 94 akaryakıt istasyonumuzla faaliyetlerimizi sürdürüyoruz.

Adaya gelen deniz

taşıtları için deniz yakıtı satışlarımız var. Türkiye'den gelerek adada iş yapan müteahhitlerin yakıt ihtiyaçlarını karşılıyoruz. Ercan Havalimanı'nda depolama ve uçaklara JET A-1 yakıtı ikmal yapıyoruz.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Aralık 1974 yılında kurulan Kıbrıs Türk Petrolleri, 46 yıldır Kıbrıs halkına hizmetlerini sürdürüyor. K-Pet, uzun yıllar Petrol Ofisi ve K.K.T.C. İnkişaf Sandığı ortaklığından sonra faaliyetine 2011 sonundaki değişikliklerle; Mustafa Hacı Ali Ltd. ve KPM Enerji Ltd. ortaklığının yüzde 90 payı ve K.K.T.C. İnkişaf Sandığı'nın yüzde 10 payı ile devam ediyor.

Biz de K-Pet'in dününü ve bugününü şirketin Genel Müdürü Cem Arat ile konuştuk. Gazetemizin sorularını yanıtlayan K-Pet Genel Müdürü Cem Arat; "K-Pet olarak sektörde şeffaflığı isteyen ve bunu gönülden destekleyen bir şirketiz" dedi.

'GELECEK 20 SENE İÇİN YETERLİ OLACAK KAPASİTEYE ULAŞTIK'

K-Pet Kalecik tesisinin özellikleri nelerdir? Akaryakıt ve LPG'de depolama kapasiteniz ne kadar?

2011 yılında şirketin Mustafa Hacı Ali Ltd. ve KPM Enerji Ltd. ortaklığına dönüşmesinden sonra Kalecik Tesisimizde kapasite artırımı ve modernizasyon yatırımları yapıldı, gelecek 20 sene için yeterli olacak kapasiteye ulaştık. Akaryakıtta 65 bin 993 metreküp, LPG'de ise 9 bin metrekülük depolama kapasitemiz bulunuyor. Bu yatırımlarla birlikte tüm tesisimiz tamamen otomasyonlu hale getirildi. Tesisimizde Avrupa Birliği standartlarına göre kurulmuş yüzer tavanlı benzin tankları, alttan dolum sistemi ve katık enjeksiyon sistemleri de bulunuyor.

Kıbrıs Türk Petrolleri Ltd. olarak 2014 yılından itibaren Entegre Yönetim Sistemleri faaliyetlerimiz kesintisiz olarak sürdürülmektedir.

Havacılıkta Jet A-1 tipi havacılık yakıtı ikmal, depolanması, taşınması ve satışı kapsamında; ISO 9001:2015 Kalite Yönetim Sistemi belgelendirmemiz TÜRKAK tarafından akredite edilmiş olan FQC firması tarafından 17 Nisan 2014 tarihinden başlamak üzere ve kendi sektörümüze özel olarak ISO 29001:2010 Petrol, petrokimya ve doğal gaz endüstrileri - Sektöre özgü kalite yönetim sistemleri - Ürün ve hizmet tedarik kuruluşları için gereklilikler standardı belgelendirmemiz ise 22 Nisan 2019 tarihinden itibaren başlamak üzere

belgelendirilmiş olup, her yıl ara denetimleri ve 3 yılda bir belge yenileme denetimleri yapılmaktadır. Ayrıca Ercan Hava İkmal tesisimizde SMS (Safety Management System) uygulamaları ve uluslararası havacılık gerekliliği olarak IATA denetimleri de uygulanmaktadır.

Akaryakıt Terminalimizde ise yine TÜRKAK tarafından akredite olan

FQC firması tarafından ilk belgelendirmemiz 11 Mayıs 2015 tarihinde yapılmış olup, Kalecik Terminalimizde belge kapsamımız; Akaryakıt, Jet A-1 tipi havacılık yakıtı ve LPG ikmal depolanması, taşınması ve satışlarıdır.

Ayrıca hem Kalecik Terminalimiz hem de Ercan Hava İkmal Tesisimizde TÜRKAK ve DAKKS akreditasyonu sahip

FQC kuruluşu tarafından aşağıda verilen konularda denetimler yapılmış ve sertifikalandırılmıştır.

1. ISO 14001:2015 Çevre Yönetim Sistemi
2. ISO 45001:2018 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi,
3. ISO 10002:2018 Müşteri Memnuniyeti Yönetim Sistemi,
4. ISO 50001:2011 Enerji Yönetim Sistemi.

'FARKLAR YIL SONUNA KADAR BİR MİKTAR AZALACAKTIR'

KIBRIS'IN ENERJİSİ

K.K.T.C toplam akaryakıt ve LPG satışları yılın ilk 7 ayında nasıl gerçekleşti?

Ocak - Temmuz 2020 satışları 2019 yılının aynı dönemiyle mukayese edildiğinde Pandemi nedeniyle; toplam beyaz ürün (Jet A-1 haricinde) satışlar - %24,5 geride seyrediyor.

Jet A-1 de bu rakam -%60,1 düzeyinde. LPG de ise -%13,6 olarak gerçekleşti.

Bu farklar açılma süreci ile birlikte yıl sonuna kadar bir miktar azalacak ancak 2019 seviyelerini bulmak mümkün görünmüyor.

'KIBRIS TÜRK PETROLLERİ OLARAK SPOR VE SANATA ÖNEM VERİYORUZ'

Sponsorluk anlaşmalarınız var mı? Bunlardan bahsedermisiniz?

Kıbrıs Türk Petrolleri olarak spor ve sanata önem veriyoruz.

Bu bağlamda 2014 yılından beri Lefkoşa Türk Belediyesi'nin tertiplediği Tiyatro Festivalinin Platin sponsoruyuz.

Ayrıca Kıbrıs Türk Futbol Federasyonu (KTFF); Süper, 1. ve 2. Ligleri ana sponsorluğunu üstleniyoruz.

'TASLAK TÜZÜK HAZIRLANDI'

K.K.T.C'de sektördeki

düzenlemeler yeterli mi?

K.K.T.C.'de, Türkiye'de ve Avrupa Birliği'nde olduğu gibi bir enerji sektörü yasası ve alt sektör olarak petrol sektörüne yönelik bir yasa yok.

İlk adım olarak geçen yıl Hükümet bir taslak tüzük hazırladı ancak henüz yürürlüğe girmedir. Bu taslak tüzüğün içinde mesela otomasyon zorunluluğu da bulunuyor. Tıpkı Türkiye'deki gibi tüm istasyonlara otomasyon sistemi kurulacak. Bunlar şirketlerin merkezi ile iletişimde olacak, o bilgileri şirketler devlet ile paylaşılacak. Sözleşmeler şeffaf olacak ve devletin duyurmasıyla ürün verilebilir hale gelinecek. Hiçbir bayi sözleşmesiz kalmayacak. Bu durumda ürün dağıtımı ve satışı yasak olacak. Minimum da bir aylık bir sözleşme olacak. Bunun da amacı son tüketiciyi korumak olacak. Bunun gibi birçok önemli düzenlemeyi barındıran bir tüzük.

Bu bizim çok önem verdiğimiz bir konu. Çünkü biz K-Pet olarak sektörün şeffaf olmasını istiyoruz. Dağıtım kanallarının getirdikleri akaryakıtı yine onların dağıtım kanallarından en hassas şekilde izlenerek tüketiciye ulaştırılmasını istiyoruz. Şirket olarak bu tür girişimleri destekliyoruz.

'SELF SERVICE VE AUTOMAT HİZMETİMİZİ ADADA BİR İLK OLARAK FAALİYETE GEÇİRDİK'

İstasyonlarınızda müşterilerinize sunduğunuz ne gibi ek hizmetleriniz bulunuyor?

'Automat' adıyla Taşıt Tanıma Sistemi uygulamamız bulunuyor. Kendi uygulamamız olan Automat'ı adada bir ilk olarak faaliyete geçirdik. Şu anda 55 istasyonumuzda Automat Taşıt Tanıma Sistemimiz faaliyette bulunuyor. 55 istasyon da araç filosu olan müşterilerin ihtiyacını tam anlamıyla karşılamak üzere adanın her yanını kapsıyor.

Araç üstü kitle çalışan ve müşteriyi tanıyan kartlı okuma dediğimiz (RFID) sistemimiz var.

Taşıt Tanıma Sistemimizde hem kamudan hem de özel sektörden müşterilerimiz var. Bunların içinde araç kiralama hizmeti sunan şirketler, ticari filolar gibi müşterilerimiz de bulunuyor.

K.K.T.C.'de ilk ve tek olarak bizim sunduğumuz

self servis hizmetimiz var. 15 istasyonumuzda bu hizmeti sunuyoruz. İstasyonların kapalı olduğu saatlerde de müşterilerin kullanabileceği bir sistem kurduk. Bu proje ile istasyonda akaryakıt satış görevlisi yardımı olmadan, müşterinin kredi kartı ile işlem yaparak akaryakıtı kendi doldurması ve ödemesini yapması sağlanmaktadır. Bu hizmeti NovaBank iş birliği ile hayata geçirdik.

DOCU İstasyonlarınız bulunuyor mu?

K.K.T.C.'deki mevzuat DOCU'ya müsaade etmiyor. Bizim tüm istasyonlarımız DODO'dur (Dealer Owned Dealer Operated).

İstasyonlarınızda elektrikli araç şarj istasyonu bulunuyor mu?

Şu an için bir istasyonumuzda bulunuyor ve bu alandaki çalışmalarımız da devam ediyor.

makale | Yusuf Avcioğlu

Yatırım için zaman daralıyor

Kib-Tek Yönetim Kurulu Asbaşkanı

KKTC'nin elektrik enerjisi kurulu gücü, KIBTEK'in sahip olduğu 2 adet 60 MW Buhar Türbini, 8 adet 17 MW Dizel Makina, 1 MW gücünde güneş enerjisi santraline ek olarak, AKSA'nın da 8 adet 17.5 MW Dizel Makina ve 1 adet 8 MW'lık Atık Isı Buhar Kazanı ile birlikte toplam 405 MW iken, Operasyonel Emreamade gücümüz toplam 336 MW'tır. Bunun yanı sıra Ağustos 2020 tarihi itibarı ile de toplam 61 MW da özel ve tüzel kişilerin kurmuş olduğu GES'ler mevcuttur.

KKTC olarak 2017 yılı yaz puantımız 333 MW, 2018 yılı yaz puantımız 339 MW olarak gerçekleşirken, 2019 yılı yaz puantımız Çoklu Tarife Sistemine geçiş ve artan güneş enerjisi sistemi kurulumlarına bağlı olarak 311 MW olarak gerçekleşti. KKTC tarihinde ilk kez 2019 yılında kış puantı yaz puantının üzerine çıkarak 322 MW olarak gerçekleşmiştir. Güneş enerjisi sistemi kapasitelerinde yaşanan ciddi artış ve bu sistemlerin amacına uygun olarak kullanılamaması ile güneş enerjisi sistemine sahip tüketicilerin elektrik enerjisi tüketimlerinde yaşanan dramatik artışlar kış puantını tetikleyen en büyük sebeplerden biri olmuştur. Şüphesiz ki kış puantının Operasyonel Emreamade gücümüzün üst limitine dayanmış olması ciddi bir sorundur. Şöyle ki: Yaz puantı yaz aylarında, gündüz saatlerinde gerçekleştiği için güneş enerjisi sistemi gibi alternatif enerji kaynaklarının doğru yönetimi ile düşürülebiliyorken, Kış Puantı kış aylarında, gece saatlerinde gerçekleşiyor ve kurulu güç olarak sahip olduğumuz tek alternatif enerji kaynağı olan güneş enerjisi sistemleri ile gece üretim yapma ve bu puant yüke müdahale edebilme şansımız mevcut durumda maalesef yoktur.

KKTC olarak bizleri yılın belirli zamanlarında puant yüklerle ulaşılan üst limitlerde yaşanan kapasite ve enerji arz güvenliği sorununa ek olarak çok daha büyük kapasite problemleri beklemektedir.

Son 20 yılın yıllık toplam enerji tüketimi ve puant yük rakamlarına baktığımızda da yıllık ortalama yüzde 5'lik bir artış olduğunu gözlemliyoruz. Hal böyle iken gidilecek köyün minareleri de şimdiden görünüyor. Yaklaşmakta olan buz dağından yara almadan kurtulmanın tek yolu elektrik enerjisi üretimi alanında gerekli yatırımların yapılarak kendi kendine yetebilecek bir kapasiteye sahip olmak ama bu yatırımları da doğru yatırım modelleri ile yaparak, hem demode olmuş ve ekonomikliğini yitirmiş eski santralleri hem de çağdışı olan fuel oil ile elektrik üretiminden kurtulmak gerekmektedir.

Yaklaşmakta olan buzdağının görünmeyen ve suyun altında olan kısmı ise 2024 yılında sona erecek olan AKSA'nın garantili alım sözleşmesidir. Göreve gelen tüm hükümetler ve siyasiler tarafından ortak olarak dile getirilen "2024'te sözleşmesi sona erdiğinde AKSA'nın gideceğidir". Lakin bu süslü sözler tamamen politiktir ve gerçeği yansıtmamaktadır. Şöyle ki; AKSA Sözleşmesi Mart 2024'te sona ermekle birlikte, bu sözleşme gereği görüşmeler sözleşmenin sona ereceği tarihten 18 ay önce (Eylül 2022) başlayacak ve sözleşmenin sona ermesine 12 ay kala (Mart 2023) sonuçlandırılarak, garantili alım sözleşmesinin devam edip etmeyeceği, devam ederse hangi şartlar altında devam edeceği konusu bir sonuca kavuşturulacaktır. AKSA ile olan mevcut sözleşmenin içeriği ve modeli, özellikle de "Kira Bedeli" konusu da yine tüm siyasiler tarafından ortak olarak dile getirilen "rahatsızlıklardan" biridir.

Gerek AKSA gerekse diğer bir özel şirket ile modeli ve tarafları her ne olursa olsun, girilecek herhangi bir elektrik enerjisi alım sözleşmesinin sağlıklı koşullar

altında, toplum faydasını gözecek şekilde imzalanabilmesinin tek yolu önce kendi kendine yetebilmekten geçmektedir. Yukarıda vermiş olduğum rakamlardan da açıkça görülebileceği üzere, üretimin yaklaşık yüzde 45'lik kısmını elinde bulunduran AKSA'nın mevcut şartlarda elektrik enerjisi üretiminden çıkması, bugün üst limitine dayanmış olduğumuz elektrik enerjisi üretiminde ciddi bir açığa ve kaosa sebep olacağını görebilmek için âlim olmaya gerek yoktur. Hal böyle iken, kurulu güç kapasitesi olarak "muhtaç" pozisyonda, AKSA ile oturulacak müzakere masasında göreve gelen özellikle tüm Enerji Bakanlarının "memnuniyetsizliklerini dile getirdiği 3,7\$ (Cent/kWh) olan Kira Bedeli" çok daha ağır şartlar altında imzalanabilecektir.

Müzakere masasına eli güçlü taraf olarak oturup, edilgen değil etkin olarak şartları belirleyen taraf olabilmenin yolu önce kendi kendine yetebilmekten geçmektedir. Çağdaş ve sağlıklı bir elektrik şebekesine sahip bir ülke olabilmenin yolu ise, günün koşullarına uygun olarak gerekli yatırımları yaparak, önce kendi kendine yetecek kapasiteye sahip olmak, sonra da azami enerji arz güvenliğini sağlayacak şekilde sıcak ve soğuk yedek kapasiteye sahip olmaktan geçmektedir.

Özetle, KKTC olarak bizleri yılın belirli zamanlarında puant yüklerle ulaşılan üst limitlerde yaşanan kapasite ve enerji arz güvenliği sorununa ek olarak çok daha büyük kapasite problemleri beklemektedir. Bu problemleri aşabilmenin yolu ise basına süslü demeçler vererek zaman kaybetmekten değil, az da olsa hala zaman varken sahada gerekli yatırımları yapmaktan geçmektedir. Aksi takdirde buz dağına çarpmak kaçınılmazdır.

ZES ikinci yaşını 100 yeni lokasyonla kutluyor

Ülkemizdeki elektrikli otomobilleri yaygınlaştırma ve elektrikli otomobil sahiplerinin yolculuklarını kolaylaştırma hedefi doğrultusunda istasyon ağına 17 yeni şehir daha ekleyen ZES, açtığı 100 yeni istasyonla toplam 56 şehirde hizmet veriyor. Zorlu Enerji CEO'su Sinan Ak: "Son yaptığımız yatırımlarla birlikte 56 şehrimizdeki 455 soketimizle elektrikli otomobil sahiplerinin yolculuklarına eşlik ederken kısa sürede tüm ülkeyi kapsamayı hedefliyoruz" dedi.

Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de kullanımı gittikçe yaygınlaşan elektrikli otomobiller; çevre dostu, tasarruflu, düşük emisyonlu ve aynı zamanda sessiz olmaları nedeniyle tüketiciler tarafından tercih ediliyor. Hayata geçirdiği yeni nesil teknolojilerle "geleceğin enerji şirketi" olma yolunda hızla ilerleyen Zorlu Enerji, 2018 yılında kurduğu ZES markası ile elektrikli otomobillerin yaygınlaşmasına katkı sağlamak amacıyla ülkemizde şarj istasyonları açmaya devam ediyor. Son yapılan yatırımlarla birlikte 56 şehirde ZES elektrikli otomobil şarj istasyonu bulunurken, 266 lokasyona ve 455 soket sayısına ulaşılmış durumda.

ZES, 17 yeni şehirde daha şarj istasyonu kurarken bu şehirler arasında bulunan Amasya, Bartın, Bingöl, Burdur, Kahramanmaraş, Kilis, Niğde ve Şanlıurfa şehirlerinde ise ilk halka açık elektrikli araç şarj istasyonlarının kurulumunu gerçekleştirmiş oldu.

ZES KESİNTİSİZ SÜRÜŞ İÇİN ÇALIŞMAYA DEVAM EDİYOR

Hayata geçirdiği elektrikli araç şarj istasyonlarıyla İstanbul, Ankara, İzmir, Antalya, Bursa, Eskişehir, Muğla ve Balıkesir gibi ağırlıklı büyük şehirler olmak üzere Türkiye'nin birçok şehri birbirine bağlayan ZES, aynı zamanda sürücülerin Ege ve Akdeniz kıyılarına kesintisiz sürüş yapmasını sağlıyor. Bununla beraber halihazırda istasyonu bulunan şehirlere de alternatif rotalar için geliştirmeler yapan ZES, bu kapsamda lokasyon, istasyon ve soket sayısını da her geçen gün artırıyor. Bugün toplam 56 şehirde, 266 lokasyonda, ve 455 soket sayısı ile hizmet veren ZES, uzun vadede tüm Türkiye'yi kapsamayı hedefliyor.

Zorlu Enerji CEO'su Sinan Ak

'KISA SÜREDE TÜM ÜLKEYİ KAPSAMAYI HEDEFLİYORUZ'

Zorlu Enerji CEO'su Sinan Ak: "Bugün elektrikli araçlar, dünyanın sürdürülebilir ve yenilenebilir enerji üretimine geçişinde büyük rol üstleniyor. Elektrikli araç pazarında her geçen gün yenilikler olurken Zorlu Enerji olarak bu gelişmeleri yakından takip ediyoruz. Ülkemizde de yerli elektrikli otomobilin tanıtımıyla birlikte bu konuya olan ilgi artmış durumdayken ikinci yaşını kutladığımız ZES markamızla da ülkemizdeki elektrikli otomobil devinimi hızlandırmak için çalışmaya devam ediyoruz. Son yaptığımız yatırımlarla birlikte yüzde 40 pazar payına ulaştık. Bugün 56 şehrimizdeki 266 lokasyonda 455 soketimizle elektrikli otomobil sahiplerinin yolculuklarına eşlik ederken kısa sürede tüm ülkeyi kapsamayı hedefliyoruz" dedi.

Kıbrıs Türk Elektrik Kurumu (KIBTEK) Genel Müdürü Ahmet Dargın, Enerji Kıbrıs'ın sorularını yanıtladı.

'LNG'YE BİR AN ÖNCE GEÇMEMİZ GEREKİYOR'

KKTC
Elif Gür

KIBTEK Genel Müdürü Ahmet Dargın gazetemizin sorularını yanıtladı. KKTC elektrik sektörüne yönelik önemli bilgiler veren ve "LNG'ye bir an önce geçmemiz gerekiyor" diyen Dargın; "Bizim için en önemli husus; bir an önce gaz yatırımını tamamlamak, gaza geçmek ve elektriği ucuzlatmaktır. Bu, bir devlet politikası haline dönüşmelidir" ifadelerini kullandı.

KIBTEK'in işleyiş ve yönetim yapısından bahsedermisiniz?

KIBTEK fasıl yasalarıyla yönetiliyor. Bu yasalar Fasıl 170 ve 171 yasalarıdır. Bu yasalara göre yönetim kurulu 7 kişiden oluşuyor. Bu 7 kişilik yönetim kurulu da Bakanlar Kurulu tarafından atanıyor ve bunlardan biri başkan biri de as başkan oluyor. Kurum işleyişi de yönetim kurulu kararları ile ilerliyor. Yönetim kurulu karar alıyor, genel müdüre tebliğ ediyor ve genel müdür de bu kararların uygulanmasını sağlıyor. Yönetim kurulu en az 5 kişiyle toplanıyor ve oy çokluğuyla da karar alıyor.

Başta da söylediğim gibi yönetim, Bakanlar Kurulu tarafından belirleniyor, yani siyasi atamaya oluyor. Ben kendi ideolojim gereği yönetim kurullarının bağımsız olmasından yanayım. KIBTEK'in de özerk bir yapıyla yönetilmesi gerektiği düşüncesindeyim. Çünkü bizim yasamız gereği KIBTEK kar eden bir kuruluş değildir. Bir şirket mantığı yoktur. Halka hizmet için kurulmuştur. Ne kar ne zarar felsefesindedir. Dolayısıyla bunu yakalamada ciddi sıkıntılarımız var.

Biz birçok defa enerjiyi maliyetine satamıyoruz. Şu an tarifeler Elektrik İnkişaf Nizamnamesi adı altında düzenleniyor. Kurum Müdürü'nün önerisi ve Yönetim Kurulu kararı ile tarifeler yürürlüğe giriyor. Ama, en son düzenlemeyi biz Nisan 2019'da yaptık. Bu durumda şu an Kurumun zararına elektrik sattığını söyleyebiliriz. Bu zararın bir taraftan karşılanması gerekiyor. Başka türlü KIBTEK'i idame ettiremeyiz. O yüzden KIBTEK'in süratle özerk bir

KIBTEK Genel Müdürü
Ahmet Dargın

'ENERJİ ALANINDA DEVLET POLİTİKASI YARATMALIYIZ'

KIBTEK'in özerkleşmesi gündemde mi?

Maalesef böyle bir gündemimiz yok. Ama zaten özerk bir yapıya kavuşmadan önce bir devlet politikası oluşturulması gerekiyor. Bizim enerji alanında bir devlet politikamız yok. Hükümetler kendi hükümet politikaları ne ise onu yürütüyor. Dünyadaki diğer ülkelerin hepsinin bir devlet politikası var. Her gelen hükümet o devlet politikasını yürütüyor. Hatta üzerine artılar koyarak yürütüyor. Benim de arzu ettiğim budur. Eğer bu ülkeyi seviyorsak enerji alanında da devlet politikası yaratmalıyız. Bu durum halkın yararına olacaktır. KIBTEK halkındır ve biz de KIBTEK'i öyle bir duruma getirmeliyiz ki halkın yararı neyse onu sunalım. Bugün baktığımızda, halkın bizden en büyük şikayeti, elektrik fiyatlarının pahalı olmasıdır. Fiyatları ucuzlatmanın yöntemleri var. Projeleri geliştiriyoruz ve hükümetlere sunuyoruz. Ancak herhangi bir ilerleme gerçekleşmiyor. Tek isteğimiz enerji konusunda süratle

bir devlet politikasının oluşturulması. Benim kişisel görüşüm bu yönde.

"ŞU ANDA ÇOK BÜYÜK ORANDA FUEL OIL İLE ELEKTRİK ÜRETİMİ YAPIYORUZ"

Elektrik ihtiyacı K.K.T.C'de nasıl karşılanıyor? Fuel oil ile elektrik üreten santraller dışında elektrik üretilen başka alternatif kaynaklar var mı?

Şu anda çok büyük bir oranda fuel oil ile elektrik üretimi yapıyoruz. Çok az bir kısmı güneş enerjisinden üretiliyor. Biz, bir an önce fuel oilden kurtulmamız gerektiğini söylüyoruz. Ucuz yakıtı yönelmemiz gerekiyor. Çevreyi korumak istiyorsak fuel oil yakıtından kurtulmak bu işin en doğru yoludur.

Eğer fuel oil ile devam edilecekse de baca gazı arıtma tesisi kurulması gerekiyor. Onun da çok ciddi maliyetleri var. Yaklaşık 80 milyon dolar gibi maliyet söz konusu. Ayrıca yıllık 7 milyon

dolarlara varan işletme bedelleri hasıl olacak. Biz bu maliyetleri ödemek yerine direkt gaza geçmeyi önerdik. Bir an önce gaza geçmemiz gerekiyor. Hem çevre için hem de yakıt maliyetleri için. Bugün ortalama 1,18 TL üretim maliyetimiz var. Fakat ortalama 98 kuruşa satıyoruz. Yani maliyetin altında satış yapıyoruz. Eğer elektriğe zam yapılmayacaksa bunun farkının da karşılanması gerekiyor. Yasa diyor ki, 'elektriği maliyetine satacağın'. Bunun dışında Türkiye Cumhuriyeti'nde yapılan protokolde de 'kurum ve kuruluşlar zarara uğratılmaz' deniyor. Fakat biz Nisan 2019'dan beri zarara uğruyoruz.

Fuel oilde ciddi düşüşler oldu ve biz indirim yapamadık. Bunun sebebi depomuzda eskiden kalan yakıt maliyetinin altına inememiş olmamız. Çünkü düzenlemeyi zamanında yapamadık. Zamanında yapsaydık indirim yapabilecektik. Aslında en doğrusu bu olurdu.

"TÜRKİYE'DEKİ PAYDAŞLARLA KABLO İLE ELEKTRİĞİN GELME KONUSUNU KONUŞTUK"

Peki, o dönemde depolama ve alt yapı yatırımları yapmak gündeminize geldi mi?

Ben, 'Keşke gaza geçmiş olsaydık ve halka ucuz elektrik satmış olsaydık' dedim. Akıldaki tek düşünce buydu.

Biz kısa bir zaman önce Türkiye'deki paydaşlarla video konferans yaptık. Kablo ile elektriğin gelme konusu ve gaza geçme konusunu tekrar tartıştık. Türkiye'den kablo ile elektrik gelmesi konusunda Avrupa Elektrik İletim Sistem Operatörleri'nden (ENTSO-e) izin sıkıntısından dolayı uygulanması şu an için mümkün görünmüyor. Dolayısıyla elimizdeki tek alternatif olan LNG'ye bir an önce geçmemiz gerekiyor.

"HER ŞEYİ HALKIN YARARINA YAPMAMIZ GEREKİYOR"

Büyük bir kısım fuel oil ve düşük bir kısım güneş enerjisi dediniz. Güneş enerjisinin kullanım alanı ne kadar ve neden daha fazla değil?

Keşke öyle bir teknoloji olsa ve her şeyi güneş enerjisinden üretsek. Güneşten üretirken de en ucuz üretim olsa. Çünkü her şeyi halkın yararına yapmamız gerekiyor. Fakat küçük bir şebeke olduğumuz için yenilenebilir enerji konusunda bağlanabilirlik kapasitemiz sınırlıdır. Olması gerekenden daha fazla bağıladığımız zaman şebekenin kalitesinde bozulmalar başlar. Yenilenebilir enerji konularında daha fazla yatırım yapabilmek için güçlü bir sisteme bağlanmamız gerekir. Yatırım, üretim ve tüketim kapasitemiz arttığı sürece güneş enerjisindeki kapasiteleri de artırarak devam ettireceğiz. Bizim için en önemli husus; bir an önce gaz yatırımını tamamlamak, gaza geçmek ve elektriği ucuzlatmaktır. Bu, bir devlet politikası haline dönüşmelidir.

"DEPOLAMA VE DENGELEME ÇOK CİDDİ YATIRIM GEREKTİRİYOR"

KIBTEK'in GES yatırımı düşüncesi var mı? GES yatırımları konusundaki görüşleriniz nedir?

Güneş enerjisi kullanımı yaygınlaşmaya başladı. Kib-Tek'e ait bir tane Avrupa Birliği finansmanı ile kurulan 1.27 MW'lık bir santralimiz var. Onun haricinde 10 MW'lık da KIBTEK'e ayrılmış bir kapasite var. Ben her zaman KIBTEK kendi bu yatırımı yapacağına halk yararlınsın şeklinde düşünürüm. Daha önceden alınmış bir karar vardı. Henüz

yapıya kavuşması gerekiyor.

"53 BİN TONLUK DEPOLAMA KAPASİTEMİZ VAR"

Buradaki depolama kapasitesinden bahsedermisiniz?

Bizdeki depolama kapasitesi sınırlıdır. Maksimum 53 bin tonluk

depolama kapasitemiz vardır. Sınırlı olmasına rağmen doldurma eğilimine gittik. O noktada da yakıt tedarikinde sıkıntı yaşadık. Gerek sınırlı depolama kapasitemiz gerekse yakıtın tedarik süresi çok miktarda ucuz yakıt almamızı engelledi. Şimdi yakıt tekrar artış eğilimine geçti. Dolar da inanılmaz arttı. Bu bizim için ciddi sıkıntı oluşturacaktır.

ihale sürecine girmedi, taslak halindedir. Yaklaşık 50 MW'lık bir güneş enerjisi depolama dengeleme ile birlikte. Çünkü sadece güneş enerjisine yöneldiğinizde bağlanabilirlik kapasitemiz belli. Şebekenin kalitesini de bozmamak için depolama dengeleme kurmak zorundasınız. Depolama ve dengeleme de çok ciddi yatırım gerektiriyor. Yatırımın haricinde bir ömrü de var. 10 yıl sonunda depolama dengeleme konusundaki yatırımı tekrar yenilemeniz gerekiyor ve bu da beraberinde ciddi maliyet getiriyor. Ayrıca bir ada ülkesiyiz, değiştirdiğiniz pilleri ada dışına çıkarmak da ciddi maliyet gerektiriyor. O yüzden bunun sistemin el verdiği oranda konutlarda yaygınlaştırılması gerektiğini düşünüyorum. Ayrıca bir tüzüğümüz de var ve ben bunun da değişmesini gerektiğini düşünüyorum. Birebir mahsuplaşma var. Bugüne kadar da hep böyle oldu. Geriye dönük bir işlem yapabileceğimizi düşünmüyorum. Yasa boyutunu incelemek gerekiyor. Benim önerim, konutların kendi tüketimleri kadar panel kurmasını sağlayalım. Çünkü insanları gereksiz tüketime teşvik etmememiz lazım. Elektriği verimli kullanmaya teşvik etmemiz gerekiyor. Mevcut koşullarda güneş enerjisi kuranların tümünün tüketimlerini arttırdığını gözlemledik. Bu arzu edilen bir durum değil. Çünkü, amacımız güneş enerjisine geçiş çevreyi korumaksa enerjiyi de verimli kullanmamız gerekir. Bu anlamda halkı enerji verimliliğine yöneltecek, bilgilendirecek adımlar atmamız gerekiyor.

"ÖNCELİK DOĞAL GAZDAN ELEKTİK ÜRETİMİNE YÖNELİK"

Üretim, iletim ve dağıtım kanalları için yeni yatırım planlarınız var mı?

Üretimde kesin olarak alınmış bir karar yok. Şu an öncelik doğal gazdan elektik üretimine yöneliktir. Bunun üzerine bir karar üretildi ve Bakanlar Kurulu'nun gündemine getirilmek üzere Ekonomi ve Enerji Bakanlığı'na gönderildi. Bakanlar Kurulu'nun alacağı karara göre gereği yapılacaktır. İletim ve dağıtım ile ilgili planlanmış Yönetim Kurulu kararları alınmış ve ihaleye çıkılmış birçok yatırımımız var. Özellikle iletim ve dağıtımda çok yeni aldığımız yatırım kararları var. Bunların gerekli projeleri de tamamlanmıştır. Çok yakın bir zamanda ihaleye çıkılması için ihale Komisyonu'na göndereceğiz.

"BİZİM YÜKSEK GERİLİMLE İLGİLİ UZAKTAN KUMANDA ETTİĞİMİZ BİR SİSTEM VAR"

Teknoloji konusunda gündemde olan bir alt yapı yatırımınız var mı?

Bizim yüksek gerilimle ilgili uzaktan kumanda ettiğimiz bir sistem var. İkinci hedefimiz, orta gerilimi de uzaktan kumanda etmektir. Bu konuda birkaç adım attık ve AB'den de destek aldık. Bize yaklaşık 5 milyon avro ayırdılar. 1-2 yıl içerisinde de orta gerilimde teknolojik bir yapıya kavuşmuş olacağız. Onun haricinde bütün sayaç sistemimiz de zaten otomasyonludur. Bu konuda birçok ülkeden öndeyiz.

"GAZA GEÇİŞLE İLGİLİ NE TÜR ADIMLARIN ATILMASI GEREKTİĞİYLE İLGİLİ ÇALIŞMALAR YAPTIK"

Doğal gaz ile elektrik üretimi ile ilgili atılan somut adımlar var mı?

2019 yılının başında BOTAŞ ile toplantılar gerçekleştirdik. Gaza geçişle ilgili ne tür adımların atılması gerektiğiyle ilgili çalışmalar yaptık ve bu konularda adım atmaya başladık. Gaza geçişle ilgili yapılması gereken fizibiliteyi gerçekleştirdik. Son olarak tsunami ile ilgili çalışmaları tamamlamamız gerekiyor. Şimdi bunun üzerine çalışıyoruz ve hedefimiz bunu yılbaşına kadar tamamlamaktır. Bir de mühendislik dizaynı çalışmamız var bununla ilgili şartnamelerimizi de neredeyse tamamlamak üzereyiz ve yakında ihaleye çıkacağız. Mühendislik çalışmasını da tamamladıktan sonra biz gaza geçiş konusunda ihaleye çıkacak duruma geleceğiz. Mevcut santrallerimizde 2 tane buhar türbini ve 8 tane de dizel santralimiz var. Bunların hepsi gaza dönüştürülebilir. Bizim planlarımızda bunları gaza dönüştürmek de var.

Güney Kıbrıs ile enterkonnekte bağlantı çalışıyor mu? Bu bağlantının KIBTEK açısından değerlendirmesinin yapar mısınız?

Güney Kıbrıs ile senkron bir bağlantımız var. Bununla ilgili her iki tarafın da kazanımları bulunuyor. Biz de Güney Kıbrıs da bu durumdan memnunuz. Biz sürekli toplantılar yapıyoruz ve bu bağlantının bu şekilde devam ettirilmesi yönünde fikir birliğimiz sürüyor.

"GEÇEN YIL 1 MİLYAR 665 MİLYON KW/H ÜRETİM GERÇEKLEŞTİ"

Yıllık ortalama elektrik üretim ve tüketim miktarlarından bahsedebilir misiniz?

2020 yılında yıllık 1 milyar 700 milyon kW/h elektrik üretme ve tüketme hedefimiz var. Geçen yıl 1 milyar 665 milyon kW/h üretim gerçekleşti. Pandemi sürecinden dolayı bu yıl tüketimde yüzde 10'luk bir düşüş olacağını tahmin ediyoruz. Eysel tüketimlerde ise pandemi, zaten tüketimin düştüğü bir döneme denk geldiğinden çok bir şey değişmedi. Şu an da tüketimin en fazla olduğu dönemlerdir. Ama biz bu dönemlerde puantı 320 MW beklerken 285 MW gerçekleşti. Pandemi ayrıca KIBTEK'in tahsilatını da etkiledi. Çünkü, devlet pandemi döneminde elektrik kesilmesinin kararı aldı.

AB İletim Sistem Operatörüne verilecek izinle Türkiye'den kablo ile elektrik getirilmesi konusu hangi aşamada?

Şu an bu konu askıda diyebiliriz ancak bu projeye ilgili çalışmalar devam edecek. Ama yakın bir zamanda bu konu gündeme gelmez gibi görünüyor.

"YAKIT BEDELİNİ ALDIĞIMIZ YAKITLA BELİRLİYORUZ"

Elektrik fiyatları K.K.T.C.'de nasıl oluşuyor?

Bizde bu konuyla ilgili bir nizamname var. Nizamnamede, elektrik maliyeti, yakıt bedeli ve sabit bedelin toplamından oluşur. Yakıt bedelini aldığımız yakıttla belirliyoruz. Aldığımız yakıtın borsa fiyatı neyse ve o günkü aldığımız kur ne ise onları çarparak belirliyoruz. Sabit bedel de 7 maddeden oluşur ve içerisinde; personel gideri, emeklilik gideri, amortisman gideri, genel gider, ilave yatırım gideri, Aksa kira gideri ve finansman gideri var. Personel gideri personele ödediğimiz gider, emeklilik gideri emekliliğe ayrılan veya ayrılacak olanlara verilen bir maliyet, amortisman bir şeyi yerine koymanın maliyeti, finansman gideri borçlanmadan dolayı oluşan giderler, genel giderler ağırlıklı olarak santraller için aldığımız malzemeler, Aksa kira bedeli ise kilowattsaat başına Aksa'ya ödediğimiz kira bedelidir ve şu anda 3.7632 cent ödüyoruz. Yıllık ise 26 milyon 342 bin dolar kira bedeli ödüyoruz. Nizamname bize 'yakıt bedelini 3 ayı aşmayan sürelerde yakıtta meydana gelen değişiklikler baz alınarak Kurum Müdürü'nün kararıyla web sitesinde yayınlanarak yürürlüğe girer' diyor. Sabit bedelde ise yılda 2 defa (Şubat ve Ağustos) olmak üzere değişimleri belirleyip Yönetim Kuruluna sunuyoruz. Tarifelerde herhangi bir düzenleme yapılmadığı için Kurum sürekli zarar etmektedir. Düzenleme yapılmış olsa elektrik maliyetine satılmış olacak ve herhangi bir borçlanmaya da gitmeyeceğiz. Şu anda zam gündemde değil. Zaman zaman borçlanarak zarar karşılanıyor. Şu an KIBTEK'in yaklaşık 265 milyon TL borcu var.

"ÜÇLÜ TARİFEYE NİSAN 2019'DA GEÇTİK"

Faturalandırma nasıl yapılıyor? Üçlü tarifeden bahsedebilir misiniz?

Üçlü tarife Nisan 2019'da geçtik. Bütün sayaç sistemimiz otomasyonlu demıştim. Bu sistemi kurarken ikinci hedefimiz de çoklu tarifeye geçmekti. Amaç, puant yüklerinin kırılmasıdır ve bunları kırmada başarılı olduk. Yaz dönemlerinde ciddi sıkıntılar yaşamaya meyilliyken çoklu tarifeye geçtiğimizde pikler kırıldığı için santral yatırımını da ötelemiş olduk. Halka yararı ise; fazla elektrik harcayan cihazları tarifenin ucuz olduğu saatlere yaydığımız zaman maliyetin

çok altında elektrik kullanılmıyor. Ucuz saatler kışın gece 10'da başlayıp sabah 7'e kadar sürüyor. Yazları ise gece 11'de başlayıp sabah 9'a kadar sürüyor. Yaptığımız istatistiklerde halk bunu uyguluyor ve uyanlardan aldığımız geri dönüş ise faturaların gerçekten düştüğü yönündedir.

"5 NOKTADA ABONE MERKEZLERİMİZ VAR"

Kaç abone merkezi bulunuyor?

5 tane bölgemiz var. Lefkoşa, Gazimağusa, Girne, Güzelyurt ve İskele. Bu 5 noktada abone merkezlerimiz var. Aboneler tüm işlemlerini buralardan yapabiliyorlar. Bunun haricinde ödeme ile ilgili işlemlerini sitemizden de yapabiliyorlar. Abone merkezlerinde banka kartı geçerli değil, kredi kartı veya nakit geçerlidir. Çünkü banka kartı sistemi oluşturmadık, öyle bir talep de gelmedi. Fakat internetten veya mobil uygulamamızdan banka kartı ile yapılıyor. Uygulamamızın ismi KIBTEK ve diğer abone işlemlerinin de online olarak yapılabilmesi üzerine çalışıyoruz.

Yeni taşınan biri faturayı kendi üstüne almak için abone merkezine gitmeli. Pandemi sonrası bu konu üzerine daha çok eğildik. Felsefemiz; 'mümkün olduğu kadar halkı buraya kadar getirmeyelim' üzerine oldu. Hedefimiz, dijitalleşme ve umarım Kıbrıs'ta Endüstri 4.0'ı kullanan ilk sektör biz oluruz.

"BİZİM FELSEFEMİZ HİÇBİR ABONENİN ELEKTRİKSİZ KALMAMASI"

Bakım ve teknik ekiplerinin nasıl çalışıyor? Türkiye'de müşteri hizmetlerinin önemi günden güne artıyor. K.K.T.C.'de müşteri hizmetlerini geliştirmek ve tüketici memnuniyetini daha da artırmak adına çalışmalarınız var mı?

Biz, 7/24 çalışıyoruz. Arıza ekiplerimiz sabah başlıyor, gece 23.00'a kadar çalışıyor. Arıza 23.00'dan sonra olursa da ekiplerimiz gelip arızayı gideriyorlar. Kış aylarında ise arızalar artıyor ve bizim felsefemiz hiçbir abonenin elektriksiz kalmamasıdır. Dolayısıyla arıza ekiplerini çoğaltarak bütün arızalara müdahale ediyoruz. Çağrı merkezimiz 7/24 çalışıyor ve donanımlı bir ekip var. Örneğin elektriğiniz kesildiğinde çağrı merkezini aradığınız takdirde size elektrik kesintisinin neden olduğunu ve ne zaman geleceğini söyleyebiliyorlar. Ben, müşterinin bizim için ne düşündüğünü çok merak ediyorum. Bu yüzden bir anket çalışması istiyorum ve bunun için çalışmalarımız sürüyor.

KTMMOB 54. Olağan Genel Kurulu tamamlandı

Organların oylanması sonrasında Birlik Başkanı Seran Aysal, 54.Dönem'de yapılması planlanan çalışmalarını aktardığı konuşmasını gerçekleştirdi. Birlik Yönetim Kurulunun yakın bir tarihte toplanarak görev dağılımı gerçekleştirileceği de aktarıldı.

Kıbrıs Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (KTMMOB) 54. Olağan Genel Kurulu gerçekleştirildi.

KTMMOB Genel Başkanı-

• Seran Aysal

54. Dönem KTMMOB Yönetim Kurulu

• Evren Çavdır

• Mert Girgen

• Serkan Abbasoğlu

• Tunç Adanır

54. Dönem KTMMOB Yüksek Onur Kurulu

• Uğur Ulaş Dağlı – Kurul Başkanı

• Hasan Güralp – Kurul Üyesi

• Hasan Demirel – Kurul Üyesi

• Seyit Yorgancıoğlu – Kurul Üyesi

• Sümer Kaya – Kurul Üyesi

• Bora Tüccaroğlu - Kurul Üyesi

• Buket Asilsoy - Kurul Üyesi

Denetim Kurulu:

• Ahmet Adışanlı

• Ezcan Özsoy

Kıbrıs Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği'nin (KTMMOB) 54'üncüsü gerçekleştirilen Olağan Genel Kurulu Atatürk Kültür Merkezinde yapıldı. Olağan Genel kurulda Genel Başkanlığa oybirliği ile yeniden Seran Aysal seçildi. Genel Kurulda açılışın ardından Divan Başkanlığına Uğur Ulaş Dağlı, Divan sekreterliklerine ise Elda İstillozlu ile Yasemin Çobanoğlu'nun getirildi.

Covid 19 salgını tedbirleri çerçevesinde konuk daveti yapılmayan genel kurul, KKTC Cumhurbaşkanı Mustafa Akıncı, KKTC Meclis Başkanı Teberruken

Uluçay, TMMOB İMO, TMMOB, TDP Genel Başkanı Cemal Özyiğit, DP Genel Başkanı Fikri Ataoğlu ve CTP Genel Başkanı Tufan Erhürman'ın mesajları yayınlanarak devam etti.

54.DÖNEM GENEL BAŞKAN VE YÖNETİM KURULU BELİRLENDİ

Genel kurulda faaliyet ve mali raporların aklanması sonrasında 2020-2022 yılları arasında görev yapacak 54. Dönem Genel Başkan ve yönetim kurulu, yüksek onur kurulu ve denetleme kurulları belirlendi.

Güney Kıbrıs Rum Yönetimi (GKRY) Mısır'la enerji işbirliğini güçlendirerek, Kıbrıs Adası'nın çevresinde keşfedilen gaz yataklarını tek taraflı ve uluslararası hukuka aykırı olarak ticarileştirme çalışmalarında uzun süredir yaşadığı açmazdan kurtulmaya çalışıyor.

Kıbrıs Adası'nın çevresinde keşfedilen gaz yataklarını tek taraflı ve uluslararası hukuka aykırı olarak ticarileştirmek isteyen fakat henüz bu amacına ulaşamayan Güney Kıbrıs Rum Yönetimi (GKRY), Mısır'la enerji işbirliğini güçlendirerek bu açmazdan kurtulmaya çalışıyor. GKRY Enerji Bakanı Nataşa Pilides ve Mısır Petrol Bakanı Tarek El-Molla video konferans ile görüşme gerçekleştirdi. Gerçekleştirilen video konferansta GKRY'nin sözde Münhasır Ekonomik Bölgesinde (MEB) keşfedilen doğal gaz kaynaklarının Mısır'a ulaştırılması ele alındı.

GKRY, Mısır'la enerji işbirliğini güçlendirmek istiyor

Mısır Petrol Bakanı Tarek El-Molla

DOĞU AKDENİZ GAZ FORUMU DA GÖRÜŞME GÜNDEMİNDE YER ALAN KONULARDAN

Görüşmede ayrıca Afrodit sahasından çıkarılacak gazın denizin altından Mısır'a ulaştırmak için inşa edilmesi planlanan deniz altı boru hattına ilişkin olarak GKRY-Mısır Hükümetler arası anlaşması ve Mısır'a ihraç

edilen Afrodit gazının Mısır üzerinden AB'ye yeniden ihraç edilmesine ilişkin olarak karşılıklı bilgi alışverişinde bulunuldu.

Güney Kıbrıslı Bakan, Doğu Akdeniz Gaz Forumu'nun da görüşme gündeminde yer alan ve konuşulan konulardan birisi olduğunu ve konunun Mısır ve GKRY için öncelikli ve önemli olarak görüldüğünü sözlerine ekledi.

GKRY Enerji Bakanı Nataşa Pilides

AFRODİT GAZ SAHASI VE NOBLE ENERGY'NİN CHEVRON TARAFINDAN SATIN ALINMASI ELE ALINDI

Görüşmeye ilişkin açıklamalarda bulunan GKRY Enerji Bakanı Nataşa Pilides, bölgesel enerji işbirliği ve enerji arz güvenliği açısından toplantının çok yapıcı geçtiğini belirtti. Pilides, toplantıda Afrodit gaz sahası ve Noble Energy'nin Chevron tarafından satın alınmasının da ele alındığını ifade etti.

ABD'li petrol devi Chevron'un satın aldığı Noble Energy GKRY'nin sözde MEB'i

içinde yer alan ve doğal gaz keşfinin yapıldığı Afrodit sahasındaki ana hissedar durumunda. Öte yandan Mısır Petrol Bakanı El-Molla sahanın geliştirilmesinin bölge için pozitif sonuçlar doğuracağını söyledi. GKRY Enerji Bakanı Pilides, Afrodit sahasında keşfedilen gaz rezervinin ticarileştirilmesi ve Mısır'a ulaştırılması için çalışmaların planlandığı gibi devam etmesini umduğunu belirtti.

makale | Doç. Dr. Murat Fahrioğlu

Doğu Akdeniz enerji otobanı

Elektrik enerjisi, dünyamızın en çok kullanılan enerji türüdür. Ülkelerin elektrik şebekeleri bu enerjiyi en sağlıklı şekilde bize sunmaya çalışır. Bir ülkenin elektrik şebekesini beslerken, önce elimizde taban yükü karşılayacak santraller olmalı. Bunu sonradan puant yükü karşılayabilecek ek santraller ile destekleriz. Bir miktar da rezerv olarak kullanılan acil durumlarda devreye giren santraller vardır. Bunların en önemlisi de hazır tutulan sıcak rezervlerdir ki, bunlar her an devreye girebilecek türde olur. Termik santraller taban yükü karşılayanlar grubuna girer ve aslında buhar türbinleridir. Buhar türbinleri herhangi bir şekilde suyun ısıtılıp buhar haline gelmesi ile çalışırlar. Kömür, doğal gaz ve benzeri fosil yakıtlar en yaygın termik santral türleridir, yani bunlar yakılıp suyu ısıtmak için kullanılır. Nükleer santraller de termik santraldir, burada buhar elde etmek için ihtiyaç duyulan nükleer reaksiyondan elde edilir. Termik santraller, taban yükü karşılamak için idealdirler. Ama ani bir şekilde üretim artışı yapamadıkları için değişken taleplere çabuk karşılık veremezler. Bir dezavantajları da üretim kesintisi yapıldığı durumlarda tekrar devreye girmek için 24 saat gibi uzun bir zamana ihtiyaç duymalarıdır. Yani bu tür santralleri, bilinen ve değişmeyen taban yükü karşılamak için kullanıp, değişen yükü de hidroelektrik santralleri (HES'ler) ve termik olmayan gaz türbini gibi çabuk üretim artırma yapabilen santrallerle karşılamak gerekir.

Güneş ve rüzgar enerjisi gibi yenilenebilir enerji kullanan santrallerde kaynak her an azalabilir veya kesilebilir olduğu için bunların sisteme verdiği elektriği ani bir şekilde başka kaynaklardan karşılamak gerekir. Bu da en seri şekilde o ülkenin var olan sıcak rezervlerinden veya başka bir ülkeye olan bağlantı hattından gelir. Bu hatlar, bir nebze de sistemin emniyet sibobu görevini görür. Daha önce belirtildiği gibi HES'ler de çok hızlı talep takip yapabilirler ve ani yüklenmelere veya devreden çıkan yenilenebilir enerji kaynaklarının yarattığı boşluklara diğer ülkelere bağlantı hatları ve sıcak rezervler ile birlikte yardımcı olurlar. Özetle söylemek gerekirse, sağlam sıcak rezervlere sahip olan ve taban talebini garantili bir şekilde karşılayabilen ülkeler, sistemlerine daha çok rüzgar ve güneş gibi yenilenebilir enerji türü

Türkiye ile denizaltı bir elektrik hattı bağlantısı olursa KKTC hem Türkiye'ye hem de dolaylı yoldan Avrupa'ya bağlanır. Bu durum KKTC şebekesindeki elektrik kalitesini üst düzeye taşır, frekans sağlığı, arz güvenliği ve diğer birçok teknik açıdan sisteme yardım eder

katabilirler.

Türkiye'nin kurulu elektrik gücü şu anda 92 bin MW civarında. Bunun yüzde 50'ye yakını fosil yakıt santrallerinden oluşuyor. (kömür, doğalgaz, vb.) Yüzde 32 civarı HES var, yüzde 8 rüzgar enerjisi ve geriye kalan yüzde 10 ise güneş enerjisi ve jeotermal enerji gibi çevre dostu kaynaklardan geliyor. Türkiye şebekesi Avrupa'ya 3 hattan bağlı, ayrıca sağlıklı derecede de HES'lere sahip olduğundan dolayı yenilenebilir enerji oranını artırmak için müsait. TEİAŞ'ın yaptığı çalışma neticesinde sisteme toplam 11 bin MW'luk rüzgar santrali bağlantısı olabileceği konusunda görüş verdiğini ve şimdiki kadar bunun büyük bir kısmının EPDK tarafından lisanslandırıldığını ve kurulduğunu biliyoruz. Türkiye'nin detaylı rüzgar haritası mevcut ve rüzgar potansiyelinin yüksek olduğu bölgeler (Marmara ve Ege Bölgeleri, İzmir, İstanbul, Balıkesir) bulunuyor. Rüzgar türbini kurmak isteyen şirketler, en az 1 yıl boyunca ölçüm yaptıktan sonra lisans için başvuru yapıyorlar.

Kuzey Kıbrıs'ta durum farklı. Toplam kurulu kullanılabilir güç 350 MW civarında. Bunun şu anda sadece 1.27 MW kadar olan bir kısmı güneş enerjisi ile üretiliyor, geriye kalanı fosil yakıt dayalı. 2012 yılında onaylanan KKTC Yenilenebilir Enerji Yasası ile 60 MW'a yakın fotovoltaik teknolojisi ile güneş enerjisi kurulumu yapıldı. 50 MW da ayırda izinlendirilmiş ve kurulum aşamasında. KKTC elektrik şebekesi bir ada ülkesi olması ve diğer ülkelere bağlantısı olmaması açısından çok sağlıklı bir şebeke değil. Buna bir de şebekeyi besleyen yalnızca iki noktada elektrik santrali olduğunu eklersek, sorunlu durumlarda şebekenin çok kolay çöküşler yaşayabildiğini biliyoruz.

Türkiye ile denizaltı bir elektrik hattı bağlantısı olursa KKTC hem Türkiye'ye hem de dolaylı yoldan Avrupa'ya bağlanır. Bu durum KKTC şebekesindeki elektrik kalitesini üst düzeye taşır, frekans sağlığı, arz güvenliği ve diğer birçok teknik açıdan sisteme yardım eder. Aynı zamanda, sisteme eklenebilecek yenilenebilir

enerji miktarını önemli şekilde artırır.

Her ülkenin elektrik şebekesinin bir yenilenebilir enerji (YE) kaldırabilirlik oranı vardır. Örneğin KKTC sisteminin yüzde 20'den fazla YE kaldıramayacağı düşünülür. Bundaki en büyük etken YE kaynaklarının güvenilir olmamasıdır. Mesela, güneş enerjisi santralleri, hava bulutlanınca hemen enerji azalması yaşarlar ki, bu elektrik şebekesini çökertebilir. Ama sistemde bunun yerini alabilecek başka kaynaklar varsa bu oran artırılabilir.

Bu bağlantı hattının sağlayacağı bir diğer fayda da, daha önce bahsettiğim gibi sistem sağlığı konusudur. Elektrik şebekeleri kendilerinden daha büyük şebekelere bağlanırlarsa daha sağlıklı ve güvenilir duruma gelirler, elektrik kalitesi artar. Bunu Türkiye 3 hat (2 hat Yunanistan ve 1 hat Bulgaristan) ile Avrupa'ya bağlanarak sağladı. Herhangi bir ani ihtiyaçta bu hatlar, Türkiye'nin emniyet sibobu oldu, frekans stabilitesi ve aynı zamanda YE santralleri oranı da arttı. Tabii uç şebeke olarak Türkiye şebekesinin Avrupa şebekesine faydaları da büyük. KKTC hala böyle bir bağlantının yaratacağı tüm faydaları net olarak araştırmış değil. Aslında her ada ülkesinin hayalinde kendisine bağlantı yapabilecek bir büyük sistem vardır, KKTC için bu büyük bir fırsattır. Bunun sadece elektrik enerjisi bağlamında değil jeopolitik ve diğer yönlerden de faydaları vardır.

KKTC ve Güney Kıbrıs Rum yönetimi şebekeleri bir müddet önce senkron bir şekilde bağlandı. İki şebeke de bunun teknik faydalarını realize etmiş durumda. Frekans iyileşmesi, YE artışına destek gibi önemli artılar var. Toplamda 2 bin MW kurulu gücü olan bir ada şebekesi kendisinden çok daha büyük bir şebekeye bağlanırsa bunun faydaları da çok daha büyük olur.

Türkiye, Avrupa'nın ikinci en büyük şebekesi ve Avrupa Şebekeler Birliği (ENTSO-E) üyesidir. Hepsini birbirine elektriksel olarak bağlı olan AB ülkelerine uç şebeke olarak önemli bir görev üstleniyor. AB ülkelerinden bu kollektif şebekeye

tek bağlı olmayan Güney Kıbrıs Rum yönetimi şebekesi. KKTC - TC şebeke bağlantısını politik sebeplerden dolayı istemiyorlar. Ama bunun teknik faydalarının farkındalar. Bunun yerine çok büyük bir proje olan İsrail - Güney Kıbrıs - Yunanistan denizaltı bağlantısı yapmak düşüncelerinde, toplam deniz altından 1500 km. Bunun Güney Kıbrıs - İsrail bacağı yapılabılır düzeyde ama Güney Kıbrıs - Yunanistan bağlantısı teknik olarak çok mümkün değil, ekonomik olarak da mantıklı değil. Halbuki sadece 80 km olan KKTC - TC bağlantısı her bakımdan mantıklı ve ekonomik olarak da makul. Bu bağlantı ayrıca AB'nin tek fiziksel bağlantısı olmayan şebekesinin bağlantısını mümkün kılıyor. Buna rağmen bu bağlantı Güney Kıbrıs Rum yönetimi tarafından istenmiyor ayrıca ENTSO-E de bu konuda Türkiye'ye zorluk çıkartıyor. Ayrıca AB'nin üye ülkelere yüzde 10 birbirine bağlantı zorunluluğu var. Bu bağlantıların faydalarını çok iyi biliyorlar.

İsrail - Güney Kıbrıs bağlantısı için tüm ön çalışmalar tamamlandı ve bu bağlantı için iki taraf da projeye başlangıç aşamasına geldiler. Böyle bir bağlantı 18 bin MW kurulu gücü olan ve izole olan İsrail şebekesini Kıbrıs şebekesine bağlayacak ve yenilenebilir enerji açısından iki ülkenin de kapasite arttırmasına yardım edecek. Aynı zamanda bölgede bulunan doğal gazın elektrik enerjisi olarak aktarılmasına da bir kapı açacak. Olası KKTC - TC elektrik hattı bağlantısından sonra da Doğu Akdeniz'den Türkiye'ye önemli bir enerji hattı oluşacak. Elektriksel Akdeniz halkasının tek eksik kısmı da tamamlanacak. Şu anda İspanya - Fas denizaltı bağlantısı Avrupa'yı Kuzey Afrika'ya bağlıyor Kuzey Afrika'dan bağlantı İsrail'e kadar fiziksel olarak geliyor, diğer taraftan İspanya da Türkiye'ye kadar bağlı olduğu için AB şebekesi Türkiye'de bitiyor. Yani tek eksik bağlantı İsrail'den Türkiye'ye olan bağlantı. İsrail - Güney Kıbrıs bağlantısı yakında gerçekleşecek ve halkayı tamamlamak için eksik hat Kıbrıs ve Türkiye arasında kalacak. Bu bağlamda KKTC - TC denizaltı bağlantı hattı çok daha önemli bir duruma gelecek. Teknik açıdan bunun ne kadar önemli olduğunu anlatmaya çalıştım. Jeopolitik açıdan da bunun önemi aşikar. Buna gereken önemi verebilirsek, KKTC üzerinden bir enerji "otobanı" oluşturmak mümkün.

Türkiye, Akdeniz'de GKRY ve Yunanistan'ın maksimalist, tek yanlı uzlaşmaz tutumu, ve bölgedeki doğal gaz kaynaklarının adil ve hakça paylaşımında Türkiye ve KKTC'nin haklarını yok sayan hukuksuz adımlarına karşı bölgede başlattığı sismik araştırma ve sondaj faaliyetlerine taviz vermeden tam gaz devam ediyor. 9 Ağustos akşamı hazırlıklarını tamamlayarak Antalya limanından hareket eden MTA'nın Oruç Reis Sismik Araştırma gemisi 10 Ağustos'ta Antalya Navtex istasyonu tarafından yayımlanan Navtex'te ilan edilen sahada (Denizcilere bilgilendirme duyurusu) 27 Ağustos tarihine kadar sismik araştırma faaliyetlerini sürdürecektir. Oruç Reis'e, Ataman ve Cengiz Han isimli yardımcı destek gemileri de eşlik ediyor.

Türkiye'nin, bölgede gerilimin düşürülmesi için Almanya Başbakanı Merkel'in devreye girmesiyle Temmuz ayında Yunanistan'la diplomatik görüşmelere başlanması yönünde attığı yapıcı adım sonrası Yunanistan'ın Mısır'la 6 Ağustos'ta sözde MEB sınırlandırma anlaşmasına imza atması bölgede tansiyonu tekrar yükseltti. Yunanistan'ın uluslararası deniz hukukuna aykırı ve iyi komşuluk ilişkilerine zedeleyici hasmane adımı sonrası Türkiye Akdeniz'deki sismik arama ve sondaj faaliyetlerinde gaza bastı.

Türkiye tarafından Navtex ile ilan edilen bölgede sismik araştırma faaliyetlerine başlayan Oruç Reis sismik araştırma gemisine Deniz Kuvvetleri Komutanlığına ait çok sayıda savaş gemisinin de aralarında olduğu yüzer, dalar ve uçar unsurlar koruma sağlıyor.

Doğu Akdeniz ve Ege'de Türkiye ve KKTC'nin egemenlik haklarını uluslararası hukuk, antlaşmalar ve hakkaniyet ilkesine aykırı olarak gasp etmeye çalışan Yunanistan ve GKRY'nin oldu bittilerine karşı Türkiye bölgedeki sismik araştırma ve sondaj faaliyetlerinin artırırken hem olası tacizlere karşı bu faaliyetlerin güvenliğini sağlamak hem de Mavi Vatan'daki haklarını korumak için askeri gücünü de taviz vermeden etkin bir şekilde kullanıyor.

SIRA DOĞU AKDENİZ'DE

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Karadeniz'de kazılan Tuna-1 kuyusunda 320 milyar metreküplük gaz rezervi keşfedildiğini açıklamasının ardından gözler Doğu Akdeniz'e çevrildi. Türkiye, bölgede kendisinin ve KKTC'nin haklarını yok sayan hukuksuz adımlara karşı bölgede Oruç Reis Sismik Araştırma Gemisi ve Yavuz Sondaj Gemisi ile yürüttüğü faaliyetlerine planlandığı şekilde tam gaz devam ediyor. Gözler çalışmalardan gelecek güzel habere çevrildi.

ORUÇ REİS'E KORUMA KALKANI

Millî Savunma Bakanlığı'nın (MSB), Twitter hesabından yapılan açıklamada, Türkiye'nin Doğu Akdeniz'deki deniz yetki alanlarında sismik araştırma faaliyetine başlayan MTA Oruç Reis araştırma gemisine Türk Deniz Kuvvetleri tarafından refakat ve koruma

sağlandığı belirtildi.

Açıklamada, "Türk Silahlı Kuvvetleri, deniz yetki alanlarımızda uluslararası hukuktan kaynaklanan hak, alaka ve menfaatlerimizi koruma azim ve kararlılığı çerçevesinde gerekli tüm tedbirleri almıştır" ifadesine yer verildi.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih Dönmez

'83 MİLYON ARKANDA ORUÇ REİS'

Bakan Dönmez, Oruç Reis Sismik Araştırma Gemisi'nin Akdeniz'deki yeni görevi için çalışma yapacağı alana ulaştığını açıkladı.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih Dönmez, MTA Oruç Reis Sismik Araştırma Gemisi'nin Akdeniz'deki yeni görevi için Antalya'dan demir

olarak çalışma yapacağı alana ulaştığını duyurdu.

Twitter hesabından bir açıklama yapan Bakan Dönmez, Türkiye'nin enerji bağımsızlığı için Akdeniz ve Karadeniz'deki çalışmaların aralıksız devam edeceğini belirterek "83 milyon arkanda Oruç Reis. Rast gele" ifadelerini kullandı.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan

'AKDENİZ'DE KENDİ PLANLARIMIZI UYGULAMAYA DEVAM EDECEĞİZ'

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde düzenlenen Cumhurbaşkanlığı Kabine Toplantısı'nın ardından millete seslendi.

Erdoğan, geçtiğimiz haftanın bir diğer önemli konusunun da Akdeniz ve Ege'de Türkiye'nin haklarını ve hukukunu yok saymaya yönelik girişimlere verdikleri cevaplar olduğunu belirtti.

Bölgedeki sismik araştırma faaliyetlerini Almanya Başbakanı Angela Merkel'in ricası üzerine iyi niyet nişanesi olarak bir süreliğine ertelediklerini anımsatan Erdoğan, sözlerini şöyle sürdürdü: "Ancak Yunan tarafı hüsnüniyetle hareket etmediğini bir kez daha göstermiş ve Mısır ile hiçbir hukuki temeli olmayan bir anlaşmaya yönelmiştir. Buradan bir kez daha altını çizerek ifade etmek istiyorum. Türkiye'nin hiç kimsenin hakkında, hukukunda, toprağında, denizinde, meşru çıkarlarında gözü yoktur. Bizim tek talebimiz bize de aynı anlayışla yaklaşılmasıdır. Türkiye gibi 780 bin kilometrekarelik dev bir toprak parçasını görmezden gelip birkaç kilometrekarelik adalar

üzerinden bizi sahillerimize hapsetme girişimine elbette rıza göstermeyeceğiz. Dünyada hiçbir ülke böyle saçma ve temelsiz bir talebe boyun eğmez. Gelin Akdeniz'deki tüm ülkeler olarak bir araya gelelim herkes için kabul edilebilir, herkesin hakkını koruyan bir formül bulalım. Ülkemizin bu çağrısına kulaklarını kapatanlar güçlerinin yetmeyeceği, boylarını aşan bir takım girişimlerle kendi geleceklerini kendi elleriyle karartıyor."

Cumhurbaşkanı Erdoğan, salgın ve onunla bağlantılı siyasi, ekonomik sosyal sorunların bir kabus gibi üzerlerine çöktüğü güçlere güvenenlerin hüsrana uğramaya mahkum olduklarını ifade etti.

Türkiye'nin bu konudaki kararlılığını hala kavrayamamış olanları bir an önce gerçekleri görmeye ve çözümünü masada aramaya davet eden Erdoğan, "Anlaşmazlıkların diyalog yoluyla ve hakkaniyet temelinde çözümü için biz her zaman varız ve hazırız. Bu konuda sağduyu hakim olana kadar Türkiye olarak sahada ve diplomasi alanında kendi planlarımızı uygulamaya devam edeceğiz" şeklinde konuştu.

TÜRKİYE SİSMİK ÇALIŞMALARINA AKDENİZ'DEKİ KITA SAHANLIĞININ BATI SINIRLARINDA DEVAM EDECEK

Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, Azerbaycan Dışişleri Bakanı Ceyhan Bayramov ile ortak basın toplantısı düzenledi.

Dışişleri Bakanı Çavuşoğlu, burada yaptığı konuşmada, "Doğu Akdeniz'de hem Türkiye'nin hem de Kıbrıs

Türklerinin haklarını sonuna kadar savunacağız, bundan taviz vermeyiz" dedi.

Çavuşoğlu, Doğu Akdeniz'de Türkiye'nin kıta sahanlığının batı sınırlarına ruhsat verilerek, sondaj çalışmalarının süreceğini söyledi.

ÜLKEMİZİN BAĞIMSIZLIĞI İÇİN MÜCADELE ETMEYİ SÜRDÜRECEĞİZ

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Oruç Reis sismik araştırma gemisinin Antalya açıklarından demir alarak görev bölgesine ulaştığını aktardı.

Geminin yaklaşık 10 saat süren seyirden sonra da çalışmalarına başladığını söyleyen Erdoğan, şöyle konuştu: "Ekonomide olduğu gibi enerjide de ülkemizin bağımsızlığı için mücadele etmeyi sürdüreceğiz. Türkiye 2002 yılından bu yana başta ekonomi olmak üzere eğitimden sağlığa, ulaşımdan enerjiye birçok alanda atılan adımlar ve gerçekleştirilen reformlar sayesinde önemli

kazanımlar elde etti. 2002 yılında 236 milyar dolar olan milli gelirimizi 2019 yılında 754 milyar dolara yükselttik. Kişi başına milli geliri 3 bin 500 dolardan 2013 yılında 12 bin 500 dolara kadar çıkarmıştık. Ancak Gezi olayları ile başlayan ve bugüne kadar kesintisiz devam eden saldırılar sebebiyle bu rakam 2019 yılında 9 bin 127 dolar olarak gerçekleşti. Türkiye ekonomisi satın alma gücü paritesine göre dünyada 2002 yılında 17. sırada iken 13. sıraya yükseldi. Böylece ülkemizi kişi başına gelirden dünya sıralamasında üst orta

gelir grubuna yükselttik."

Erdoğan, Türkiye'nin insani gelişmişlik endeksinde de dünyadaki konumunu iyileştirmeye devam ettiğini, 2019 yılı İnsani Gelişim Raporu'nda, bir önceki yıla göre 6 basamak ilerleyerek 58. sıraya yükseldiğini dile getirdi.

Böylece ilk defa çok yüksek insani gelişim kategorisinde yer almış olduklarına dikkati çeken Erdoğan, rekabetçiliği artırmaya, iş ve yatırım ortamını iyileştirmeye yönelik çok önemli adımlar attıklarını vurguladı.

KKTC'den Oruç Reis'in faaliyetlerine destek

Türkiye'nin Oruç Reis'in Meis Adası yakınında başlattığı çalışmaların ardından ilan ettiği NAVTEX'e KKTC'den destek mesajları geldi.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) Başbakanı Ersin Tatar, sismik araştırma gemisi Oruç Reis'in Meis Adası yakınında başlattığı

çalışmaların ardından Türkiye'nin ilan ettiği NAVTEX'in haklı bir adım olduğunu söyledi. Türkiye'nin desteği ile Kıbrıs'ta güvenli bir şekilde

yaşadıklarını söyleyen Tatar, "Biz bu bölgedeki petrol ve doğalgaz araştırmaları meselelerinde Türkiye ile beraber hareket etmekteyiz" dedi.

'TÜRKİYE SADECE BÖLGENİN DEĞİL, DÜNYANIN LİDER ÜLKESİ'

KKTC Başbakanı Ersin Tatar

Türkiye'nin ilan ettiği NAVTEX'in haklı bir adım olduğunu söyleyen KKTC Başbakanı Ersin Tatar, "Türkiye, sadece bölgenin değil dünyanın lider ülkelerinden birisidir. Rum-Yunan ikilisinin zaman zaman yaptıkları şımarıklıklara biz alışmış vaziyettediriz. Türkiye'nin KKTC ve son dönemde Libya ile yaptığı

anlaşmadan dolayı Doğu Akdeniz'deki ezber bozulmuştur. Rum-Yunan ikilisinin kendilerine göre düzenlediği haritaların artık bir geçerliliği yoktur. Bizim haritalarımız daha fazla geçerlidir. Biz bu bölgedeki petrol ve doğalgaz araştırmaları meselelerinde Türkiye ile beraber hareket etmekteyiz" dedi.

'TÜRKİYE'Yİ AKDENİZ'DE YOK SAYAN ANLAYIŞLAR ASLA KARŞILIK BULAMAYACAKTIR'

KKTC Ekonomi ve Enerji Bakanı Hasan Taçoy

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Ekonomi ve Enerji Bakanı Hasan Taçoy da MTA Oruç Reis Sismik Araştırma Gemisi'nin Akdeniz'de yapacağı çalışmalarla ilgili açıklamalarda bulundu.

Twitter hesabından bir paylaşım yapan KKTC Ekonomi ve Enerji

Bakan Taçoy, "MTA Oruç Reis Sismik Araştırma Gemimizin Akdeniz'de yapacağı çalışmaları selamlıyorum. Türkiye'yi Akdeniz'de yok sayan anlayışlar asla karşılık bulamayacaktır" dedi.

Bakan Taçoy, Kıbrıs Türk Halkı adına Oruç Reis'e başarı dileklerini de ilettili.

KKTC Dışişleri Bakanı Kudret Özersay

'KIBRIS TÜRK HALKI, TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NİN YANINDADIR'

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Dışişleri Bakanı Kudret Özersay da yaptığı açıklamada; "Türkiye Cumhuriyeti, doğru bir tavır ortaya koymuştur. Haklarını

sahada da savunur konumdadır. Kıbrıs Türk Halkı, Türkiye Cumhuriyeti'nin yanındadır..." ifadelerini kullandı.

makale | Dr. Av. Özge Bengüsu

Yenilenebilir enerji yatırımları ve devlet desteği

Bilindiği üzere, enerji sektörü devletlerin müdahalesine alışık bir sektördür. Yenilenebilir enerjide devletin üstleneceği rol, piyasanın işleyişini ve yatırımcıların bu alana olan katılımını etkileyecektir.

► Enerji Kıbrıs'ın ilk sayısında, KKTC'deki yenilenebilir enerji yasasına dair bilgiler vermiştim. Bu sayıda ise devletin yenilenebilir enerji yatırımlarını desteklerken dikkate alması gereken kriterler ve uygulanabilecek destek yöntemlerinden bahsedeceğim. Her bir alan, kendi içinde ayrıntılı bir şekilde derinleşse de bu yazı genel hatları ile tüm kapsam hakkında bilgi verecektir. Kim bilir, belki de ilerleyen sayılarda her bir unsuru ayrı ayrı inceleme ve farklı ülkelerle karşılaştırma şansımız olur.

Üretim, bilgi erişimi, ulaşım, iletişim gibi yaşamımızın birçok alanının kaynağı olan enerji, sektörel olarak devlet politikasından ayrı düşünülmemeyen bir sektördür. Yenilenebilir enerji ise en çok da gelişim aşamasında devlet desteğine ihtiyaç duymaktadır. Bir diğer deyişle, bir ülkede yenilenebilir enerjinin arzu edilen düzeye gelmesi, sadece enerji piyasaları aktörlerinden beklenemez. Yani, yenilenebilir enerjinin istenilen seviyeye gelebilmesi için devletlerin planlı desteğine ihtiyaç vardır. Peki, "planlı destek" derken neyi kastediyoruz? Bu plan neyi kapsamalı ve ne kadar süre için geçerli olmalı?

Sürdürülebilirlik ve verimlilik devlet desteğinin planlanmasının en temel amaçları arasında olmalıdır. Avrupa Birliği'nin devletlerin destek planları için açıkladığı kılavuz, bu alanda gelişmekte olan devletlerin destek planında faydalı olacaktır. Avrupa Birliği, rekabet edilebilir ödenek mekanizması, rekabeti artırıcı kısa ve uzun planlar, kota, yatırım desteği, vergi muafiyetleri ve tarifelere ilişkin açıklamalar ve yönlendirici düzenlemeler getirmiştir.

Devletin, yenilenebilir enerji konusunda politikasını belirlerken,

en az dikkate alınması gereken unsurlar olarak saydıklarımız, kendi içinde de alt kriterlere sahiptir ancak bu yazı maksatları açısından belirleyici unsurları detaya inmeden genel hatları ile açıklamakta fayda görüyorum. Öncelikle devlet politikasını belirlerken sürdürülebilirlik ve verimlilik amacı ile kısa ve uzun vadeli ihtiyaç belirlenmelidir. İhtiyacın belirlenmesi özellikle finansal destek açısından önemlidir. Keza, yenilenebilir enerji açısından finansal destek ihtiyaçla sınırlı ve piyasadaki rekabeti destekleyici olmalıdır. Destek planları, ayrıca, düşen maliyetlere uyarlanabilir şekilde esnek olmalı ve teknolojik gelişmelere uyumlu olmalıdır. Halka açıklanmamış ve/veya önceye uygulanabilen desteklerden kaçınılmalı, yatırımcının güvenini artırıcı adımlar atılmalıdır. Ayrıca devlet, piyasadaki aktörlerin, rekabeti engellemeyecek şekilde, birbirleri ile işbirliği yapmalarını sağlayıcı programlar yapmalıdır.

Bilindiği üzere, enerji sektörü devletlerin müdahalesine alışık bir sektördür. Yenilenebilir enerjide devletin üstleneceği rol, piyasanın işleyişini ve yatırımcıların bu alana olan katılımını etkileyecektir. Yenilenebilir enerji üreticilerinin, destek planlarında yapılan değişikliklerin sıklıklarından ciddi şekilde etkilendikleri göz önünde bulundurulunca, planlamanın, ciddi bir öngörü ile uzun vadeli yapılması önem arz eder. Reformlar kaçınılmazdır. Ancak, yenilenebilir enerji sektörünün, yatırımcıların odağında kalması için, değişken ekonomik koşullar göz önünde bulundurulurken, yasa ve mevzuatlarda yapılan değişikliklerin, tercih edilen teknolojinin ve desteğin süresinin dikkatle belirlenmesi gerekmektedir. Yatırımcıyı sektörde tutmanın en önemli yöntemi, yayınlanmış,

yani herkes tarafından bilinen ve erişilebilen, güvenilir planlardır.

- Verilen destekleri düzenleyen uzun süreli hukuksal taahhütler ve bu taahhütlerin zamanında yerine getirilmesi,
- Maliyet ve teknolojik gelişmelere uyum gösterecek şekilde esnek bir destek planı hazırlanması,
- Belirlenmiş üst limitlere ve/veya teknolojik maliyetlerdeki düşümlere göre destekteki otomatik indirimlerin önceden duyurulması,
- Teftişlerin önceden yapılan planlara uygun olması ve anons edilmemiş herhangi bir ara değişikliğin yapılmaması,
- Yatırımcının haklı beklentilerini zamanında karşılamaya yönelik net taahhütler ve bu taahhütlerde herhangi bir değişiklik yapılmaması,
- Halka açık bilgilendirme,
- Tüketime yönelik finansal plan ve maliyetlerdeki şeffaflık reform, destek planı süreçlerinin doğru yönetilmesi için gerekli olan prensiplerdir.

Bir sektörün yatırımcılar için çekici olabilmesinin en temel kaynağı öngörü ve hukuksal korumadır. Destek programları planlanırken, şeffaflık ve ileriye yönelik planların netliği, uygulanabilirliği, piyasa içerisinde güven uyandıracak ve yatırımcıyı çekecektir. Hukukun etkin rolü ise, yatırımcının korkmadan risk almasını sağlayacak ve sektörel gelişimi hızlandıracaktır. Yaşanmış bazı tecrübeler, sektörel gelişimin tüm yükünün devlete bağlanmaması, piyasanın aktörlerinin aktif olarak var olması gerektiğini gösteriyor. Bu sebeptir ki, destek programları, piyasanın aktörlerinin uzun süreli plan yapabilmelerini sağlamalı ve gelişime açık olmalıdır.

makale | Görkem Çelik

Kuzey Kıbrıs'ta yenilenebilir enerjiye bakış

KKTC'de mevzuatların tamamlanması ile birlikte 2015 yılında yenilenebilir enerji uygulamalarına başlandı. Güneş Enerjisi (Solar Enerji) diğer yenilenebilir enerji kaynaklarına göre ülkemizde uygulanabilecek verimliliği en yüksek kaynak türüdür. Şöyle ki; özellikle güneş panellerinin son yıllarda artan verimlilikleri ile birlikte 1 kWp güneş enerjisi kurulumu ile yılda ortalama 1,700 kWh'a kadar elektrik enerjisi üretebilmekteyiz. Güneş enerjisi verimliliği bakımından dünyadaki birçok ülkeden daha büyük potansiyele sahip olduğumuzu söyleyebiliriz. Almanya ve İngiltere gibi ülkelerde 1 kWp ile ortalama 1,450-1,500 kWh üretilbildiği düşünüldüğünde ülkemizdeki güneş enerjisi kapasitesi daha net şekilde görülebilir.

KKTC'de yenilenebilir enerji kurulum izinleri Ekonomi ve Enerji Bakanlığı bünyesinde bulunan "YEK Kurulu'na (Yenilenebilir Enerji Kaynakları Kurulu)" bağlıdır. Bu izinler KIBTEK ile yapılan teknik değerlendirmelere göre verilmekte ve Net Metering de dediğimiz mahsuplaşmalı uygulamaya devam edilmektedir. Buna göre, ev veya iş yerlerine yapılan kurulumlar her ay şebekeden alınan elektrik enerjisi ile üretilen enerji miktarının "mahsuplaşılması" prensibine dayanmaktadır. Tek faz konutlarda 5 kW ve üç faz konutlarda 8 kW'a kadar izinlendirmeler devam ederken, konut dışı tüketiciler ise 50 kW'a kadar güneş enerjisi kurulumu için başvuru yapabileceğine sahiptir.

Ada ülkelerinin çoğunda olan elektrik şebeke sorunları bizim için de fazlasıyla geçerlidir. Çok küçük bir şebekeye sahip olmamız ve başka ülkeler ile (Güney Kıbrıs hariç) şebekesel bağlantıya sahip olmamız yenilenebilir kaynaklardan

faydalanabilme açısından önümüzdeki en büyük engeldir. Bu sebeplerle YEK izinlendirmelerinde önceki uygulamalara göre daha kısıtlayıcı bir politika izlenilmek gerekliliği oluşmuştur.

Temmuz 2020 sonu itibari ile yaklaşık 65 MW kurulu güneş enerjisi santrali üretim yapmakta ve bu rakam yıllık tükettiğimiz enerjinin yaklaşık olarak yüzde 6'sını güneşten karşıladığımız anlamına gelmektedir. Bunun yanı sıra kurulum izni verilmiş ve bir yıl içerisinde devreye girmesi beklenen yaklaşık 60 MW'lık YEK kurulum izni de söz konusudur. Bu rakamlara baktığımız zaman ülkemizde bir yıl içerisinde ulaşılacak kurulu güç miktarı 125 MW'a ulaşacaktır. Bu miktardaki YEK kurulu gücünün şebeke sağlığı açısından riskleri vardır. Her ne kadar son dönemde yeniden düzenlenen izinlendirmeler ile dağıtık ve daha küçük ölçekli YEK izinlerine yönelme olmuş olsa da, gerek KIBTEK şebekesi gerekse de dağıtım ve iletim tesisleri için yatırımların yapılması önümüzdeki dönemde olası şebeke problemlerini önlemek açısından son derece önemlidir. Ayrıca yıllardır konuşulan Türkiye ile enterkonnekte bağlantı seçeneğinin de söylemden öteye geçerek planlama içerisinde yerini alması gerekmektedir.

Yenilenebilir enerji kaynaklarından daha fazla faydalanabilmek için yapılabilecek belli başlı hamleler vardır. Bunlar; enterkonnekte bağlantı ile şebeke stabilitesinin güçlendirilmesi veya depolama gibi seçeneklerdir. Bunun dışında, şebeke kapasitesinin artırılması YEK kullanım kapasitesinde kısmi bir rahatlama sağlasa da gerçek manada sorunu çözmeyecektir.

KKTC şebekesinin en büyük sorunlarından bir tanesi yaz aylarında oluşan aşırı talebin karşılanmasıyla

ilgiliydi. Güneş enerjisi kurulumlarının hızla devreye girmesi ile birlikte yaz puant yükü (peak load) ciddi oranda düşmüştür. 2018 yılında 339 MW olarak gerçekleşen yaz puant yükü 2019 yazında 311 MW olarak gerçekleşmiştir. Yaklaşık yüzde 8 olarak gerçekleşen bu düşüşün en büyük sebebi kuşkusuz ki artan güneş enerjisi kurulumları olmuştur. Fakat bir önceki yazımda da belirtmiş olduğum gibi Enerji Verimliliği mevzuatlarının yürürlükte olmaması sebebi ile bu kez de kış puant yükünde artışlar yaşanmaya başlamıştır.

Yenilenebilir enerji kaynakları bizim gibi ülkeler için son derece önemli hatta bana göre olmazsa olmazdır. Hem çevre dostu ve temiz enerji kaynağı olması hem de güneş enerjisindeki yüksek potansiyelimiz göz önüne alındığında bu yatırımların ülkemizde devam etmesi hayati derecede önemlidir. Mevcut kapasitemiz ile bu yatırımların devam ettirilmesi çok zordur. Bu yüzden hem şebeke ve dağıtım tarafına yatırımlar yaparken, enterkonnekte seçeneklerinin mutlaka değerlendirilmesi ve üzerinde çalışılması gerekmektedir ve enerji verimliliğinin yenilenebilir enerji ile entegre şekilde devreye girmesi mutlaka sağlanmalıdır. Dünyada yapılan akademik çalışmalar 2025 yılı itibari ile güneş enerjisinin yenilenebilir enerjideki en büyük paya sahip olacağını göstermektedir. Özellikle yüzen güneş panelleri (floating pv) ve konsantre güneş santrallerinin (CSP) hızla gelişmesi ve devreye girmesi ile birlikte yenilenebilir enerji sektöründe, solar enerji liderliği ele geçirecektir. Ülkemizdeki tüm planlama ve yatırımların bu büyük büyük potansiyel göz önünde bulundurularak yapılması gelecekte enerji yönünden daha özgür bir ülkede yaşayabilmemiz açısından büyük önem taşımaktadır.

Temmuz 2020 sonu itibari ile yaklaşık 65 MW kurulu güneş enerjisi santrali üretim yapmakta ve bu rakam yıllık tükettiğimiz enerjinin yaklaşık olarak yüzde 6'sını güneşten karşıladığımız anlamına gelmektedir.

Klasikler, slalom finalinde kozlarını paylaştı

KTKOD, 130 klasik aracın katılımıyla "Cyprus Wireless Klasik Otomobil Slalom Yarışı'yla" sezonun son slalom yarışını gerçekleştirdi.

Kıbrıs Türk Klasik Otomobil Derneği'nin (KTKOD) Mart ayında başlaması planlanan ancak Koronavirüs salgını nedeniyle ertelenen klasik otomobil faaliyet sezonunda, yaz organizasyonlarının sonuncusunu slalom yarışını tamamladı. Yarışın final ayağı 22 Ağustos Cumartesi gecesi gerçekleştirildi.

KKTC Başbakanlık Gençlik Dairesi Himayelerinde ve Cyprus Wireless Solutions ana sponsorluğunda organize edilen Klasik Otomobil Slalom Yarışının bir diğer sponsor da Zekai&Zekai ZES Solutions oldu. Zekai&Zekai ZES Solutions, yarış katılımcıları ve tüm izleyicilere yarış alanında maske dağıttı.

Lefkoşa Cemsa Karting Tesisleri'nde yapılan yarışta 130 klasik araç kayıt yaptırdı, 30'dan fazla 25 yaş üstü araç sahibi ise kayıtların kapanmasından sonra alana gelerek sadece sergiye katıldı.

Yaşar Köroğlu'nun sunumuyla ve DJ Dinc'in müzik setleriyle başlayan yarışın startını KTKOD Başkanı Burçin Aliusta ve Cyprus Wireless Solutions LTD Direktörü Erhan Erkut verdi. KTKOD'un 2020 yılının slalom final organizasyonu olan yarışın sonunda kupalar sahiplerini buldu.

HÜSEYİN GÜMÜŞOK PİSTİN EN HIZLISI OLDU

Yarış Direktörü İsmet Tufan'ın brifinginin ardından

formasyon turu yapıldı. İmal yılı en eskiden, en yeniye doğru start alan klasik araçlar pistte hünerlerini sergiledi.

Yarıştaki 12 genç hakem görev aldı, piste gelen binden fazla izleyici de final yarışını takip etti.

"Genel Klasman" dışında sekiz farklı kategoride ilk üçe girmeyi başaran ekipler, yarış sonrası kupalarını aldı.

Yarışın güçlü arabalarının yer aldığı "Turing Kategorisi" büyük heyecanla izlendi. Birbirinden güçlü araçların nefes kestiği klasmanda yarışan pilotlar, izleyicilerden tam not aldı. İmal yılı 1990'a kadar olan klasik araçlar bu yıl "Genel Klasman" kategorisinde yer alarak heyecanı bir kat daha artırdı.

Zorlu yarış 1969 model Austin Mini aracıyla Hüseyin Gümüşok kazanıp yılın son slalom şampiyonu olarak podyumda zirvede yer almayı başardı. İkincilik 1990 model Mercedes Benz 190 aracıyla Mustafa Beyaz'ın olurken üçüncülük ise 1989 model Mazda Eunos Miata aracıyla Ali Tahsin Güran'ın oldu.

"E Kategorisi"nde Turgut Bürüncük, "F Kategorisi"nde Halit Kılıç, "G Kategorisi"nde Erdoğan Aşık, "Kadınlar Kategorisi"nde Özlem Kırış, "Turing Kategorisi"nde Kıyal Selviler, "H Kategorisi"nde Ali Köroğlu, "VW Beetle Kategorisi"nde Hasan Gönenoğlu, "BMW E30 Kategorisi"nde ise Hüseyin Akdoğdu zirvede yer almayı başardı. Yarışın ödülleri

dernek yönetim kurulu tarafından takdim edilirken, "Genel Klasman" ödülleri KTKOD Başkanı Burçin Aliusta, Cyprus Wireless Direktörü Erhan Erkut takdim etti.

'HEDEFLERİMİZE ULAŞTIĞIMIZI GÖRMÜK BİZLERİ MUTLU EDİYOR'

Bu sezon Covid-19 salgınından dolayı 2 ayak üzerinden gerçekleştirilen slalom yarışlarını derneğe ve klasik otomobil camiasına yakışır şekilde tamamladıklarını belirten Başkan Aliusta, yine yüksek bir katılımı final yaptıklarını, sezonu tamamlamanın mutluluğunu yaşadıklarını söyledi. Hem izleyenlerin hem de yarışan ekiplerin keyif aldığını ifade eden Aliusta, bir sonraki slalom şampiyonasının 2021 Haziran ayında olacağını söyledi.

Salgın nedeniyle yaklaşık 3 ay boyunca herkesin evinde kapalı kaldığını, organizasyonların yapılamadığını anımsatan Aliusta, bu dönemde camianın motivasyonunu yüksek tutmaya çalıştıklarını, renksiz günlerin geçeceğini ve yolları, meydanları klasiklerle tekrar renklendirmeye devam edeceklerini her fırsatta dile getirdiklerini vurguladı.

Aliusta, büyük bir kesime hitap ettiklerini bu nedenle 'en iyi hizmet' için uğraş verdiklerini ifade ederek yarışın duyurusunu yaptıkları andan itibaren çok büyük ilgiyle karşılaştıklarını belirtti.

KTKOD Başkanı Burçin Aliusta

'ZEKAI&ZEKAI ZES SOLUTIONS'IN MASKE DESTEĞİ BİZİM İÇİN SEVİNDİRİCİ'

Enerji Kıbrıs'a özel açıklamalarda bulunan KTKOD Başkanı Burçin Aliusta, "Kıbrıs Türk Klasik Otomobil Derneği olarak her yıl 11 tane klasik otomobil etkinliği düzenliyoruz. Çeşitli organizasyonlar yapıyoruz, bunlar klasik otomobil rallileri, sergileri, hazine avcılığı gezileri ve kapalı pistte düzenlediğimiz yani bugün burada gerçekleştirdiğimiz slalom yarışını etkinliğidir. Bu etkinliğimiz derneğimizin durarak izlenebilen tek faaliyetidir. Burada arabalar sergi pozisyonu alır ve böylelikle yarış arabaları görülebilir. Diğer faaliyetlerimiz A noktasından B noktasına hareket şeklindedir. Biz bu faaliyetlerimizi devlet desteği ile yapıyoruz. Bugünkü faaliyetimiz KKTC Başbakanlık Gençlik Dairesi himayelerinde yapılır. Diğer faaliyetlerimiz Uyuşturucu İle Mücadele Komisyonu himayelerinde, Spor Dairesi himayelerinde yapılır. Bir de ana sponsorumuz olur.

Slalom yarışımızda ana sponsorumuz üç yıldır bize destek veren Cyprus Wireless Solutions'dır. Bunun dışında co-sponsorlarımız var. Bunlardan biri de bu yıl ilk kez bu yarışımıza destek olan Zekai&Zekai ZES Solutions oldu. Biliyorsunuz ki koronavirüs nedeniyle hijyen tedbirleri önem kazandı. Zekai&Zekai ZES Solutions da katılan ekiplerimize, yarışçılarımıza ve izleyicilerimize maske hediye etti. Bu bizim için sevindirici bir durum. Zekai&Zekai ZES Solutions ile ileriki faaliyetlerimizde de daha farklı şekillerde sponsorluklar yapacağımıza inanıyorum.

Aliusta, "Ciddi mesai ve emekle ülkemiz klasik severlerine her zaman ev sahipliği yapmaya da devam edeceğiz" dedi.

Aliusta, yarışa kayıt yaptıran 100'ün üzerindeki klasik aracın dışında faaliyet günü klasığıyla alana girmek isteyen 30'dan fazla klasik severi de geri çevirmediklerini söyleyerek kimsenin şevkini ve tutkusunu kırmamaya çalıştıklarını belirtti.

Dernek

organizasyonlarının artık markalaştığını altını çizen Aliusta, hedefledikleri ortamı yaratarak, hem izleyenlerin hem de yarışanların keyif almalarını sağladıklarını söyledi. 2020 yılı içerisinde planlanan 6 faaliyetin dördünü tamamladıklarını söyleyen Başkan Aliusta, Eylül ve Ekim aylarında olmak üzere iki klasik otomobil rallisi ile yılı tamamlamayı planladıklarını söyledi.

İSTASYON İNŞAATI BİZİM İŞİMİZ

Planlama, projelendirme ve kontrol

İnşaat, elektrik ve mekanik taahhüt

Çelik konstrüksiyon imalat ve montajı

Anahtar teslim istasyon inşaatı

RM İstanbul, akaryakıt istasyonu inşaatında temelden altyapıya, üstyapıdan kurumsal kimlik giydirmeye her adımda uzman ekipleriyle anahtar teslim çözümler sunuyor. Proje yönetim uzmanlığıyla, akaryakıt istasyonu inşaatlarınızın planlamasını, mimari tasarımını ve maliyet yönetimini en doğru şekilde yapıyor, güvenli mekanik, elektrik ve inşaat uygulamalarıyla yüksek SEÇ-G standartlarında tamamlıyor ve zamanında teslim ediyor.

RM İstanbul, enerjide başarı inşa ediyor.

Azerbaycan'dan Türkiye'nin Doğu Akdeniz'deki faaliyetlerine destek

Azerbaycan Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Leyla Abdullayeva, yaptığı yazılı açıklamayla Türkiye'nin Doğu Akdeniz'deki faaliyetlerini kararlılıkla desteklediklerini açıkladı. Açıklamada Türkiye'nin Akdeniz bölgesinin gelişmesinde tarih boyu önemli rol oynadığını belirtti. Doğu Akdeniz'deki mevcut gerilimlerin bir an önce çözülmesini umduklarına işaret eden Abdullayeva, "Kardeş Türkiye'nin barış ve istikrara yönelik ve uluslararası hukuka dayalı tüm adımlarını kararlılıkla destekliyoruz" ifadesini kullandı.

Azerbaycan Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Abdullayeva, Türkiye'nin Doğu Akdeniz'deki faaliyetlerini kararlılıkla desteklediklerini açıkladı.

Azerbaycan Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Leyla Abdullayeva

'ERMENİSTAN'IN TÜRKİYE ALEYHİNE AÇIKLAMALARI KINANMALI VE REDDEDİLMELİDİR'

Azerbaycan Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Leyla Abdullayeva, Ermenistan Dışişleri Bakanlığının Türkiye'nin Doğu Akdeniz'deki faaliyetlerine yönelik açıklamasıyla ilgili "Ermenistan'ın Türkiye

aleyhine asılsız suçlamalar içeren tutum ve açıklamaları, Akdeniz'deki hassas durumu kendi dar siyasi çıkarları için kötüye kullanma girişimi olarak kınanmalı ve reddedilmelidir" değerlendirmesinde bulundu.

Avrupa Yatırım Bankası'ndan batarya fabrikasına 350 milyon Euro'luk yatırım

Avrupa Yatırım Bankası İsveçli batarya üreticisi Northvolt'a yeni nesil çevreci bataryaları üreteceği mega fabrika yatırımı için 350 milyon Euro'luk kredi verdi.

İsveçli batarya üreticisi Northvolt yeni nesil çevreci bataryalar üretecek. Bu yatırım için açacağı mega fabrika yatırımı Avrupa Yatırım Bankası 350 milyon Euro'luk kredi verdi. Üreteceği yeni nesil çevreci güç paketleriyle küresel batarya pazarında önde gelen şirketlerinden birisi olmayı hedefleyen Northvolt Avrupa Yatırım Bankası'ndan aldığı 350 milyon Euro'luk krediyi kuracağı mega batarya

fabrikasının inşaatında kullanacak. Northvolt tarafından İsveç'in Kuzeyinde inşa edilen mega fabrikada ağırlıklı olarak elektrikli araçlarda kullanılmak üzere lityum iyon batarya üretilmesi planlanıyor. Tesiste batarya üretiminde kullanılacak enerjinin yüzde 100'ünün yenilenebilir enerji kaynaklarından elde edilmesi ve yerel hammadde kaynaklarının kullanılması planlanıyor.

'AB BATARYA ÜRETİM SEKTÖRÜNDE 'KÜRESEL LİDERLİK' YOLUNDA İLERLİYOR'

Boğun Batarya İttifakını yöneten Avrupa Komisyonu Başkan Yardımcısı Maroš Šefčovič, kurumu ile yakın işbirliği içinde olan Avrupa Yatırım Bankası sayesinde AB'nin batarya üretim sektöründe 'küresel liderlik' yolunda ilerlediğini söyledi. Šefčovič şirketin 'minimal karbon ayak izi' hedefine atıfta bulunarak, "Bu son teknoloji projeyi destekleyerek Avrupa'nın endüstriyel ve

teknolojik anlamda stratejik bağımsızlığını artırma konusunda kararlılığımızı da göstermiş oluyoruz" dedi.

Northvolt, henüz tam kapasiteye ulaşmayan üretim hattı kapasitesine rağmen AB'de kıta içi batarya üretiminde öne çıkan şirket olarak hızla itibar kazanıyor. Şirket ile Alman otomobil üreticisi BMW ile 2 milyar Euro'luk bir tedarik anlaşması imzaladı.

'AVRUPA YATIRIM BANKASI'NIN FİNANSAL DESTEĞİ DERS KİTABI NİTELİĞİNDE BİR ÖRNEK'

Avrupa Yatırım Bankası Başkan Yardımcısı Andrew McDowell yaptığı açıklamada, "Northvolt için Avrupa Yatırım Bankasının finansal desteğinin, seçkin yatırımcıların finansal ve teknik değerlendirmemizin vizyoner projeler için ne kadar yardımcı olabileceğine dair ders kitabı niteliğinde bir örnek olduğuna inanıyorum"

dedi. McDowell geçtiğimiz Mayıs ayında batarya üretim projeleri için büyük bir destek sağlayacağı olduklarını ifade ederek Avrupa Yatırım Bankasının batarya yatırım projelerine bu yıl sağladığı desteğin 1 milyar Euro'ya yükseleceğine ve tüm batarya yatırımlarının hayata geçmesiyle birlikte Avrupa'nın batarya üretim kapasitesinin 2 kattan fazla

artacağına dikkati çekmişti.

Northvolt'un planları göre kurulacak fabrikanın üretim kapasitesinin ilk yıl 16 GWh olacak ve ilerleyen dönemde bu kapasite 40 GWh'e çıkarılacak. Mega fabrikanın planlanan üretim kapasitesinin karşılaştırmak için dünyanın en büyük batarya üreticisi olan Çin'in 2019'da 230 GWh'lik batarya üretim yaptığını vurgulamakta fayda var.

Bilişim Suçları Yasası yürürlükte

Bilişim Suçları Yasası, sanal bahis konusunda Bilgi Teknolojileri ve Haberleşme Kurumu'na derhal müdahale yetkisi veriyor.

Cumhuriyet Meclisi Hukuk Siyasi İşler ve Dış İlişkiler Komitesi Başkanı Oğuzhan Hasipoğlu, Bilişim Suçları Yasası'nın, bilişim sistemine, ağ ve verilerinin gizliliğine, doğruluğuna ve ulaşılabilirliğine zarar verici faaliyetlerde bulunulmasını, bunların kötüye kullanılmasını engelleyecek usul ve esasları düzenlediğini söyledi. Oğuzhan Hasipoğlu ayrıca, yasanın, internet üzerindeki tüm haber sitelerine künye bilgisi zorunluluğu getirdiğini ve lisans almamış kişiler tarafından yaptırılan sanal bahis konusunda da BTHK'ya (Bilgi Teknolojileri ve Haberleşme Kurumu) derhal müdahale yetkisi verdiğini söyledi. Ceren ÖZBİL Ülkede ciddi tartışmalara yol açan Bilişim Suçları Yasası, 14 Temmuz 2020 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi. Bilindiği üzere bazı kesimler bu yasa'yı ihtiyaç olarak görürken, bazıları da düşünce ile yayın özgürlüğünü ortadan kaldırdığını ileri sürerek karşı çıkmıştı. Konuyla ilgili KIBRIS Gazetesi'ne konuşan Cumhuriyet Meclisi Hukuk Siyasi İşler ve Dış İlişkiler Komitesi Başkanı Oğuzhan Hasipoğlu, yasanın içeriği hakkında bilgi verdi. Hasipoğlu, yasanın, bilişim sistemine, ağ ve verilerinin gizliliğine, doğruluğuna ve ulaşılabilirliğine zarar verici faaliyetlerde bulunulmasını, bunların kötüye kullanılmasını engelleyecek usul ve esasları düzenlemekte olduğundan söz etti. Oğuzhan Hasipoğlu ayrıca, yasanın, internet üzerindeki tüm haber sitelerine künye bilgisi zorunluluğu getirdiğini ve lisans almamış kişiler tarafından yaptırılan sanal bahis konusunda da BTHK'ya derhal müdahale yetkisi verdiğini söyledi.

"İNTERNET ÜZERİNDEKİ TÜM HABER SİTELERİNE KÜNYE BİLGİSİ ZORUNLULUĞU"

Hasipoğlu, yasadaki basın için de

düzenleme söz konusu olduğunu belirtti ve internet üzerindeki tüm haber sitelerine künye bilgisi zorunluluğu getirildiğini ifade etti. Künyesiz haber sitelerine erişimin engellenebileceğinden söz eden Hasipoğlu, şöyle devam etti: "Yer sağlayıcıları şikayetler için uyar/kaldır sistemi kuracak. Bu düzenleme konunun yargıya taşınmadan çözülebileceğini öngörüyor. "Yasal boşluk nedeniyle polis hiçbir müdahalede bulunamıyor", bilişim suçlarıyla ilgili şikayete gidenlere "yasa yok" deniyordu. Erişimi engelleyecek yetkili kurum yoktu. Şimdi mahkemeler ile birlikte istisnai hallerde BTHK, erişimi engelleyecek yetkili kurum olacak. İfade özgürlüğü kısıtlanacak endişesi olmamalı. Yasada hangi hallerde erişimin engelleneceği belirtildi. Temel hak ve özgürlüklere dokunulamaz. Kişisel ve mahrem verilerin kaybedilmesi veya yasaya aykırı olarak elde edilmesi veya yayımlanması gibi özel hayatın gizliliğinin ihlali durumlarında da mahkeme kararıyla erişim engellenebilecektir". "Mahkeme kararı ile el konulabilecek" Yasa yürürlüğe girilmeden önce herhangi bir süre kısıtlaması olmaksızın polisin bilişim sistemi veya verisine el koyabildiğinden söz eden Hasipoğlu, şimdi ise bilişim sistemlerinde ve yazılımlarında arama, kopyalama ve el koyma faaliyetlerinin polis tarafından yapıldığını ancak tasarıda bu konuyla ilgili de düzenlemeye gidildiğini söyledi. Hasipoğlu, "El konan bilişim sistemi veya verilerinin incelenmesi ve verilerin kopyasının alınması mahkeme kararı olmaksızın yerine getirilemeyecek. El konulan bilişim sistemleri veya bilişim verileri, davanın açılmasından itibaren 3 ay içerisinde sahibine iade edilecek. Bu süre mahkeme tarafından en fazla 6 ay daha uzatılabilecektir" dedi.

Cumhuriyet Meclisi Hukuk Siyasi İşler ve Dış İlişkiler Komitesi Başkanı Oğuzhan Hasipoğlu

'DÜŞÜNCE VE FİKİR ÖZGÜRLÜĞÜ TEMİNAT ALTINA ALINDI'

Cumhuriyet Meclisi Hukuk Siyasi İşler ve Dış İlişkiler Komitesi Başkanı Oğuzhan Hasipoğlu, Bilişim Suçları Yasası'nın artık yürürlükte olduğunu söyledi ve şöyle konuştu: "Bilişim Suçları Yasası, Resmi Gazete'de yayımlanmasıyla artık yürürlükte, ülkemize hayırlı olmasını diliyorum. Bilişim Yasasının 26. Maddesi'ne göre, bu yasa Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girer ifadesi vardır. Keza Anayasa'nın 94. Maddesi'ne göre, Cumhurbaşkanı, Cumhuriyet Meclisi'nce kabul edilen yasaları on beş gün içinde Resmi Gazete'de yayımlar düzenlemesi bulunmaktadır. Yasa 29 Haziran 2020 tarihinde Meclis Genel Kurulu'ndan geçmişti. Bugün de 15 gün dolmuştur. Bu onay ve Resmi Gazete'de yayımlanan yasa artık yürürlükte. Birçok ülkede olduğu gibi artık ülkemizde de hayatımızda önemli bir yer tutan siber suçlar ve bilişim alanı da

düzenlemeye tabi olmuştur". "Suç kapsamına alındı" Bu yasanın, özette bilişim sistemi, ağ ve verilerinin gizliliğine, doğruluğuna ve ulaşılabilirliğine zarar verici faaliyetlerde bulunulmasını, bunların kötüye kullanılmasını engelleyecek usul ve esasları düzenlemekte olduğundan söz eden Hasipoğlu, "Bu yasayla amacımız, insanlarımızın özgür ortamda, güvenli alanda bilişim teknolojilerinden yararlanabilmesini, hizmet alabilmesini veya verebilmesini sağlamaktır. Düşünce ve fikir özgürlüğü teminat altına alınmış, bu konu ile ilgili maddeler yasa içerisine eklenmiştir" dedi. Hasipoğlu, bu yasa ile bilgisayar, cep telefonu ve tablet gibi iletişim araçlarıyla internet üzerinden bireylere, kurum veya kuruluşlara kasten zarar verme amacıyla yapılan saldırıların artık KKTC'de suç kapsamına alındığını belirtti.

'SANAL BAHİS KONUSUNDA DA DÜZENLEME VAR'

Beden Eğitimi ve Spor Yasası'nın 26'ncı maddesi ve altında çıkarılan Müşterek Bahis Tüzüğü uyarınca izinlendirilmiş olanlar haricindeki elektronik bahisler, yani yetkisiz, lisans almamış kişiler tarafından yaptırılan sanal bahis konusunda da BTHK'ya

derhal müdahale yetkisi verildiğinden söz eden Hasipoğlu, şunları kaydetti: "Hakaret ve sövmeye şu anda Ceza Yasası'nda nasıl tanımlanmışsa ve suçsa, sosyal medyada yapılması halinde de artık yaptırma tabidir. Ceza Yasası'nda her ne öngörülmüşse

o geçerlidir. Bu yasa ile getirilen, ceza yasasında suç olarak tanımlanmış bir şeyin erişimin engellenmesinin sağlanmış olmasıdır. Burada da otomatik bir erişimin engellenmesi söz konusu değildir. Mağdur olduğunuz iddia eden kişi mahkemeden erişimin

engellenmesini talep eder, mahkeme de bunu haklı bulursa erişimin engellenmesi için karar verebilir. Sosyal medyada mahkeme kararı olmadan erişimi engellemek mümkün değildir".

ENERJİNİN HABER MERKEZİ

www.petroturk.com

PETROTURK

başyazı | Mustafa Karahan

Doğu Akdeniz ve enerji denklemini

Özellikle İsrail gazının PR faaliyetini yürütenlerin temel argümanı, gazın Türkiye'ye gelmesi ve bunun için de uzun dönemli bir alım kontratı verilmesi. Oysa aynı PR kampanyasının bir başka parçası, Avrupa için ABD gazını öne çıkarırken kullandıkları argüman olarak, ABD gazı ile Rusya'nın fiyatına baskı unsuru olmasını öne çıkarıyor. Yani Türkiye İsrail gazını bu şekilde kullanmasın, alım garantisi versin ama Avrupa için farklı bir tavsiye...

Petrolün ekonomik hayatın bir parçası olması ile özellikle 20. yüzyılın belirleyici etkeni petrol jeopolitiği olmuştur. Temelinde bakıldığında 21. yüzyıla da sirayet eden bu döngü, neredeyse tüm savaşların temelinde yatan kavga enerjiye bağlı gibi. Özellikle Ortadoğu coğrafyası, Osmanlı sonrası ya da petrol dönemi ile farklı bir çalkantılı döneme girmiş oldu.

Görünüşte bunun durmasını öngören bir politika ya da irade gözüküyor. Dolayısı ile enerjinin cinsi değişse de hem bu kavga hem de galiba bu bakımdan Ortadoğu'nun durumu değişmeyecek. Yüzyılın sonlarına doğru daha stratejik bir ürün haline gelen doğalgaz ile son yıllarda stratejik önemi nisbi olarak artan elektrik, petrol ile birlikte yine uluslararası çekişmelerin altyapısında yer alacak gibi gözüküyor. Özellikle hem ABD'nin hem de İsrail'in enerji üreticisi ve ihracatçısı durumuna geliyor gibi gözükmeleleri yeni dönemin sinyalleri açısından önemli.

Tam da bu nokta da hem bloğun diğer tarafına, yani Rusya, Çin ve İran ile bu blokların ortasında yer alan ve enerji ithalatçısı olan Türkiye'nin durumuna bakınca işler daha da karmaşıklaşıyor.

Türkiye 90'lardan itibaren artan doğalgaz kullanımı ile üretici

komşularının en önemli ticari paydaşı haline geldi. Zira özellikle Rusya, Azerbaycan ve İran ile birlikte diğer boru hattı harici alımlarında kurulan ortaklıklarda birkaç istisna dışında gerek alıcı gerekse satıcı taraflar birbirlerine olan güveni önemli ölçüde tesis ettiler ve sürdürüyorlar.

Bu sırada Doğu Akdeniz ve ABD'nin oyununun parçası olması bu bakımdan dengeleri sarsma potansiyeline sahip gibi gözüküyordu. Ancak konunun yine iki yönü var bakılması gereken;

- Ekonomik olarak enerji ticareti yönü
- Siyasi ve egemenlik hakları bakımından Doğu Akdeniz jeopolitiği

Bu nedenle, Güney Kıbrıs'ın tüm garabetine rağmen AB üyesi yapılması ile tetiklenen sürecin sonucunda gelinecek bu noktada Doğu Akdeniz'deki arama faaliyetleri Türkiye açısından ekonomik olmak zorunda değildir ancak elzemdir. Zira AB de konuya bu şekilde yaklaşarak tersinden ekonomik sonuçları için siyasi manevra yapmıştır. Konunun bu boyutunun aynen EGE'de olduğu gibi uzun yıllar devam edeceği öngörülebilir ancak Türkiye sanırım burada bir oldu-bittiye göz yummayacaktır.

Diğer taraftan İsrail'in geliştirdiği sahalardan çıkacak doğal gaz

konusu da salt ekonomik olmasa da yine de nispeten bu denklemin dışında düşünülebilir. Bu gazın Kıbrıs üzerinden pazarlanması ya da yeni boru hatları ile Avrupa'ya ulaştırılması konuları için binlerce farklı yorum yapılıyor. Ancak temelinde konu eğer Türkiye'yi dışlayacak bir formül olsaydı, çözümü basit olurdu. Bu boyutta stratejik hareketler için boru hattı vs. maliyetleri çok da büyük sayılmaz (bkz. Türk Akım).

Ancak, özellikle İsrail gazının PR faaliyetini yürütenlerin temel argümanı, gazın Türkiye'ye gelmesi ve bunun için de uzun dönemli bir alım kontratı verilmesi. Oysa aynı PR kampanyasının bir başka parçası, Avrupa için ABD gazını öne çıkarırken kullandıkları argüman olarak, ABD gazı ile Rusya'nın fiyatına baskı unsuru olmasını öne çıkarıyor. Yani Türkiye İsrail gazını bu şekilde kullanmasın, alım garantisi versin ama Avrupa için farklı bir tavsiye.

Dolayısı ile zaten argümanın arkasında yatan mantalite açısından da Türkiye'nin yapması gereken çok net;

- Siyasi, askeri ve ekonomik nedenlerden dolayı Doğu Akdeniz sondaj ve arama faaliyetleri devam edecek ve bu denklemin önemli bir parçası olarak konumunu – hiç geri adım atmadan – koruyacak,
- Kendi sınırları içerisinde şeffaf, öngörülebilir ve güvenilir bir pazar yapısı kurarak ve bölgedeki tüm enerji alıcı ve satıcılarının burada güvenle ticaretini sağlamak,
- Emtianın emtia ile rekabetini sağlamak ve bu konuda devleti kullanarak imtiyazlar sağlamadan serbest piyasada ticaretini, ithalat ve ihracatını güvence altına almak.

Bu hiç bir tarafın itiraz edemeyeceği bir model kurgusu ile hem ticaretin hem de ilişkilerin uzun dönemde sürdürülebilir olmasını sağlayacak yegane yöntem olarak gözüküyor.

enerjiK

Kurucusu:
M. Zekai Komsuoğlu
Mayıs, 1968

Yayın Sahibi
Balkan Gazetecilik
Yayıncılık Matbaacılık
San. ve Tic. A.Ş.

Yayın Grubu Başkanı
A. Sertaç Komsuoğlu
Murahhas Aza ve
Yayın Grubu Bşk. Yrd.
Mustafa Akıncı
Murahhas Aza
Mustafa Komsuoğlu
KKTC Temsilcisi
Duygu Komsuoğlu

Genel Yayın Yönetmeni ve
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:
Emin Kaya

- Haber Yönetmeni: Elif Gür
- Haber Merkezi: Sibel Acar, Gözde Emlik, Özge Esen
- Grafik: Ersin Güleç, Onur Uğurman Torgay, Su Özkan, Serra Ergan

• Reklam ve Abonelik: Ayşegül Yıldırım

- Mali İşler Başkanı: Ş. Doğan Erbay
- Hukuk Danışmanı: İrfan Coşkun
- İK Müdürü: Serpil Erebcim
- Basıldığı Yer: İRM Dijital Baskı ve Matbaacılık San. Tic. A.Ş.

@Petroturkcom

Yönetim Yeri: Y. Dudullu Mah. Bostancı Yolu Cad. Şehit Sok.
No:44 Ümraniye- İstanbul

İLETİŞİM

KKTC Tel: (0546) 99 11111 - Karakum-Girne / KKTC
İstanbul: (0216) 466 74 96 Fax : (0216) 365 58 05

KKTC genelinde dağıtımını yapan Enerji Kıbrıs, Basın Kanunu uyarınca bir yerel süreli yayındır. Enerji Kıbrıs, Basın Meslek İktisadine uymaya söz vermiştir. Enerji Kıbrıs'ta yayınlanan yazı, haber ve fotoğrafların her türlü telif hakkı Balkan Gazetecilik Yayıncılık Matbaacılık San. Tic. Ltd. Şti'ne aittir. İzin alınmadan, kaynak gösterilerek dahi iktibas edilemez. Köşe yazılarında yer verilen görüşler yazarın kendisine ait olup, gazetemiz açısından bağlayıcı değildir.

11.TÜRKİYE ENERJİ ZİRVESİ

Türkiye enerji piyasasının,
kamu ve özel sektör
birlikteliği ile
gerçekleştirilen en büyük
organizasyonu

“ENERJİNİN KALBI”

ISTRAD 2020

5. ENERJİ
TİCARETİ VE
TEDARİĞİ ZİRVESİ

8 - 10 KASIM 2020 REGNUM CARYA ANTALYA

SINIRLARI AŞAN GÜÇ

2 Kıta
5 Ülke

Global bir enerji şirketi olarak büyük adımlar atmaya devam ediyoruz. Türkiye, Gana, Mali ve Madagaskar'daki santrallerimizin yanı sıra KKTC'de 153 MW kurulu güçteki Kalecik Santralimiz ile faaliyet gösteriyoruz. Önceliği acil enerji ihtiyacı olan ülkelere veriyor, projelendirmeden montaja kadar santral kurulumu ve işletiminin tüm aşamalarındaki başarılarımızla sınırlarımızı genişletmeyi sürdürüyoruz.

Proje Geliştirme

Tasarım

Satın Alma

Mühendislik

Lojistik

Kurulum

Devreye Alma

Bakım ve İşletme

aksa
ENERJİ

KAZANCI HOLDİNG

Aksa Enerji, bir Kazancı Holding iştirakidir.

Aksa Enerji Üretim A.Ş. Rüzgarlıbahçe Mahallesi, Özalp Çıkmaçı No: 10 Kavacık 34805 Beykoz, İstanbul
Tel: 0 216 681 00 00 Fax: 0 216 681 57 83

[in](#) [a](#) /AksaEnerji

www.aksaenerji.com.tr
www.aksainvestorrelations.com/tr